

Het Bruuijsel

Vogelwacht Uden
Meer dan alleen vogels kijken

A stylized blue silhouette of a bird in flight, positioned to the right of the text.

- Voorzitter** : Jan-Willem Hermans
Broekmorgen 28 - 5401 PK Uden
Tel.: 0413-269804
- Secretaris** : José Escher
Kruisstraat 13 - 5388 CH Nistelrode
Tel.: 0412-650180 E-mail: secretariaat@vogelwachtuden.nl
- Penningmeester** : Anita van den Acker
Raam 523 - 5403 TM Uden
Tel.: 0413-253151
- Bestuursleden** : Peter van de Braak, Jacques Raats en John Opdam
- Bankrelatie** : ABN-AMRO Uden, IBAN rekeningnr.: NL93 ABNA 0609 9682 54

♫HET BRUUIJSEL♫- nummer 2 - 2014

- Redactieleden** : Liesbeth Verkaar, Mignon van den Wittenboer, Martien van Dooren,
Jan-Willem Hermans, John Hermans en Peter Noy.
- Typewerk + correctie:** Tineke Huijs
Plantsoen 30, Heesch
Tel.: 0412-451911
E-mail: tenphuijs@home.nl
- Mignon van den Wittenboer
Stoppelveldseweg 1a, Heeswijk-Dinther
Tel.: 0413-785338
E-mail: mignonwittenboer@hotmail.com
- Eindredactie + kopij** : Peter Noy
Eikenwal 186 - 5403 KD Uden
Tel.: 0413-251691
E-mail: pknoy@hetnet.nl
- Drukwerk + omslag** : Graphiset B.V. te Uden.
- Samenstelling** : Graphiset B.V. te Uden.
- Verspreiding** : Lies Schoenmakers (coördinatie), Dorien en Theo Versteegden e.v.a.

QR code website:

♫HET BRUUIJSEL♫verschijnt 4x per jaar in een oplage van 300 exemplaren (incl. links)

- Clubgebouw** : De Groenhoeve
Artillerieweg 3, Uden (bij Kinderboerderij)
Tel.: 0413-250047
- Website Vogelwacht** : www.vogelwachtuden.nl **E-mail:** info@vogelwachtuden.nl

We zien niet graag dat iemand gedeeltes van dit blad gebruikt, voordat we daar toestemming voor hebben gegeven.
Men dient dan wel het Bruuijsel als bron te vermelden.

Inhoudsopgave

Colofon.....	Redactie	01
Inhoudsopgave	Redactie	02
Van de Redactieé	Redactie	03
Mededelingen Bestuuré	José Escher	04
Vakantie verhalen	Peter Noy	05
Vogelwacht Uden goes Israël!.....	Jan-Willem Hermans	06
Jonge Bosuil in de Maashorst.....	Peter van de Braak	17
Huiszwaluwactie in volle gang.....	Mignon van den Wittenboer	18
Dinsdagavondwandelingen in april en mei	Martien van Dooren	19
In gesprek meté ðDieny Fleuren en Martien van Doorenô.....	Liesbeth Verkaar	20
Nationale Vogelweek 2014	Jan-Willem Hermans	24
Wetenswaardighedené	John Hermans	25
Slechtvalken op CHV-gebouw Veghel geringd	Peter van de Braak	29
Azuurmees in de Maashorst	Gerard van Aalst	30
JeugdVogelwachté ðEidooierô.....	Peter van de Braak	32
Vakantie in de Algarve (Portugal)	Liesbeth Verkaar	36
Excursie Tuinen Vivara en de Vilt.....	John Hermans	38
Bijzondere Waarnemingen	Peter van de Braak	40
Vogel in de Maashorsté ðde Steppekiekendiefô.....	John Hermans	41
Dagexcursie Sallandse Heuvelrug; ðhelaas net te laaté ô.....	Martien van Dooren	42
Fietstocht in teken van 25 jaar VLU	Ernest de Groot	43
Grand tour Andalusië (Zuid-Spanje).....	Peter Noy	44
Big Day in de Maashorst	Peter van de Braak	48
Jaarverslag 2013; Werkgroep Stootvogels	William van der Velden	49
Op naar een mooie dia-avond in november.....	Jacques Raats	54
Website Varia	Peter Noy	55
Wat doet Vogelwacht Uden e.o.?	Redactie	56
Vogelwacht - Winkel	Koos Doorten	57
Advertenties.....	Redactie	58

Let op: Sluitingsdatum KOPIJ voor het volgende Bruujssel is op 1 september 2014

Van de Redactie

Boeiend en spannend die reis naar Eilat van 26 Vogelwachters. Een verre reis, maar zeker de moeite waard. Waarom naar Eilat? Die plaats ligt op het kruispunt van drie continenten: Afrika, Azië en Europa en ligt daardoor op trekroutes van miljoenen vogels. In de lente vliegen meer dan een miljoen roofvogels van dertig soorten over. Dus helemaal geen gek idee om daar een aantal dagen naar toe te gaan.

De groep komt terug met enthousiaste verhalen en met de waarneming van 169 soorten. Ze zien er soorten, die je hier nooit tegen zult komen, zoals de Arabische Woestijnpatrijs, de Aziatische Steenpatrijs, de Syrische Bonte Specht en de Russische Gele Kwikstaart. Maar ook het vogelleven is internationaal. Met een beetje trots lees je, dat onze soorten daar ook gezien worden. En als je de hele lijst aan het eind van het artikel even doorneemt, dan komt meer dan de helft hier ook voor. Zomers zijn ze hier en winters op een ander continent en in het voorjaar vliegen ze over Eilat. Daarom waren 26 Vogelwachters in Eilat. Vogelwachters en vogels zonder grenzen.

Dat trekgedrag van vogels moet ook de reden zijn geweest, dat dicht bij huis bijzondere soorten zijn waargenomen. Vogels kennen geen grenzen, die volgen wat in hun genen is vastgelegd en wat hun interne kompas hen zegt. Maar soms worden ze letterlijk uit koers geblazen en wie weet is hun kompas even gestoord. Dan krijgen wij, als we heel goed opletten, de kans om een bijzondere waarneming te doen. Twee van onze bijzondere waarnemingen staan in dit nummer: de Azuurmees en de Steppekiekendief. Het zijn waarnemingen van doorgewinterde vogelaars, dus je hoeft er niet aan te twifelen.

Ver weg gaan betekent geen garantie op waarneming. Er zijn nog vijftien à twintig Korhoenders, die op de Sallandse Heuvelrug baltsen. De groep Vogelwachters die daar naar toe ging, kwam even te laat voor het spectaculaire baltsgedrag. Toen ze aankwamen, was het schouwspel net afgelopen en vloog het laatste Korhoen weg naar het ontbijt elders.

Bijzondere waarnemingen waren er in de regio. Lees het verhaal over de jonge Bosuil, die uit het nest is gevallen. De foto zijn vertederend, maar de werkelijkheid is hard. Hopelijk vindt dat jong zijn weg terug omhoog, anders moet hij het een tijdje op de grond zien te redden. Hoe gaat het met de Slechtvalken op de CHV toren in Veghel? Zouden ze voor het derde achtereenvolgende jaar succesvol hebben gebroed? Lees hoe het hen vergaat.

Waarneming kan ook aan huis. In de tuin bij Dieny en Martien bijvoorbeeld. Wie wil geen Draaihals in zijn tuin zien? Het overkwam de redactie een paar maanden geleden ook een beetje. Vanuit de woonkamer iets zien, wat je normaal in de stadstuin niet ziet: een Sperwer, die een Houtduif geslagen heeft, kaal plukt en verorbert. De Sperwer laat niets liggen, want hij neemt het karkas mee.

Veel leesplezier met de verhalen en waarnemingen van ver weg en van dicht bij huis.

Sperwer verorbert Houtduif

Een mooie, zonnige zomerperiode gewenst!

Mededelingen Bestuur

Beste Vogelwachters,

Van onze uilenwerkgroep krijgen we veelbelovende berichten binnen. Het gaat erg goed met de legsels van de Kerkuilen en Steenuilen dit voorjaar. Na een dramatisch jaar lijkt het nu een mooi seizoen te worden. Nesten van zeven jongen bij de Kerkuil is geen uitzondering! Via de WhatsApp groep krijgen velen van ons de informatie erg snel en uit de eerste hand. Voor de leden die nog niet in de groep zitten is het misschien een idee om je ook aan te melden. Je wordt door leden op de hoogte gehouden van bijzonderheden die ze zelf zien of meemaken. Je hebt wel een smartphone nodig anders werkt het helaas niet. Maar via twitter en de website komt de info ook snel beschikbaar. Ook voor de WhatsApp groep geldt het motto; *“Meer dan vogels alleen kijken!”*

Huiszwaluwenactie

Marc Poulussen en Mignon van den Wittenboer zijn dit voorjaar gestart met deze actie die ondersteund wordt door dertien vrijwilligers. De actie is erop gericht om mensen die een Huiszwaluw bij hun huis hebben te informeren over deze vogel om te voorkomen dat ze de nesten verwijderen in verband met eventuele overlast. In de pers is er veel aandacht aan besteed maar ook de oproep aan onze leden om nestlocaties door te geven aan Marc Poulussen blijkt te werken. Marc zal dan de betreffende vrijwilliger informeren en die neemt vervolgens contact met de bewoners op. Voor de deelnemende *“huiseigenaren”* is er een mooi prijzenpakket te winnen.

Big Day

Dit jaar waren er maar liefst zeventien deelnemers, verdeeld over vier teams inclusief een rijdende koffieservice. In combinatie met het mooie weer werd het een zeer geslaagde dag. De koffie met koek na afloop bij de telpost (Noord) zorgde voor een gezellige afsluiting. We hopen dit volgend jaar weer te gaan doen.

Het Palmven

Een mooi voorbeeld waarbij de natuuromvorming snel resultaat laat zien is het Palmven (dicht bij onze telpost Noord). Er zijn dit jaar al leuke soorten waargenomen waaronder de Bonte Strandloper, de Kleinste Jager en een Lepelaar.

Goudhaantje 2013

Tijdens de jaarvergadering in maart is Mignon van den Wittenboer zeer terecht uitgeroepen tot Goudhaantje van 2013. Mignon heeft erg veel tijd gestoken in de vormgeving van de inventarisatierapporten van de Maashorst (2012) en afgelopen jaar in het nieuwe logo, de banners en alles wat daarbij komt kijken.

Excursies

De excursies naar Eilat en Lauwersmeer zijn alweer achter de rug en in het najaar hebben we de meerdaagse excursie naar Vlieland nog op het programma staan. De inschrijving hiervoor zal binnenkort starten. Via de mail wordt u daarover geïnformeerd. Vergeet ook de halve- en hele dagexcursies niet. Bij goed weer zijn deze ook de moeite waard. Nieuwe leden roepen we op om hieraan mee te doen. Je leert veel en snel van de ervaren leden.

Nieuwe leden:

De volgende nieuwe leden worden van harte welkom geheten in onze vereniging:

- Bianca van Beugen uit Dinther
- Ruud van Veen uit Uden
- Johan van Dooren uit Uden
- Thijs Verkuijlen uit Veghel
- Anita van den Heuvel uit Boekel

We hopen jullie allemaal regelmatig bij één van onze activiteiten te ontmoeten.

Namens het bestuur wens ik iedereen een mooie zomer en een fijne vakantie toe.

José Escher

Vakantie verhalen

De redactie weet zich sinds jaar en dag verzekerd van een grote hoeveelheid kopij die door de leden wordt aangeleverd. We proberen daarbij zoveel mogelijk de aangeboden stukken in het eerstvolgende Bruujsel te plaatsen, wat meestal ook wel lukt. De diversiteit aan teksten is groot: van jaarverslagen, inventarisatierapporten tot en met dag- en meerdaagse excursies. Het streven van de Redactie daarbij is om de uiteenlopende initiatieven, activiteiten en werkzaamheden binnen de vereniging in ons Bruujsel tot uitdrukking te laten komen. Tot nu toe lukt dit vrij aardig en daar zijn we als redactie best wel trots op!

Naast vaste rubrieken als In gesprek meté , Wetenswaardigheden, Vogel in de Maashorst, Ei-dooier, Website Varia, Bijzondere Waarnemingen etc. krijgen we regelmatig reisverslagen binnen van reislustigen die hun vakantiebelevissen willen delen met de andere leden. In dit nummer vind je reisverslagen over de Algarve (Liesbeth Verkaar) en Andalusië (Peter Noy).

De komende maanden gaan er diverse van onze leden naar mooie vakantiebestemmingen in binnen- of buitenland. Wij vinden het fijn wanneer jullie de belevissen op papier zetten, voorzien van enkele mooie foto's, zodat de redactie deze in de editie van september in het Bruujsel kan plaatsen. Het hoeven geen kunststukjes te worden, alle kopij is van harte welkom. Mochten er type- of taalfoutjes in staan, dan halen wij die er graag voor je uit.

Alvast bedankt daarvoor en een vogelrijke zomerperiode en/of -vakantie gewenst! ☺

De Redactie

Vogelwacht Uden goes Israël

Hierbij het reisverslag van onze voorjaarsreis die ons deze keer naar Israël bracht.

*Het reisgezelschap; door ziekte van Koos, staan José en Koos niet op de groepsfoto
(foto Jan-Willem Hermans)*

Maar liefst 26 leden namen deel aan deze reis, te weten:

Henk Arnoldussen, Ben Brouwer, Hans Brouwer, Martien van Dooren, Koos Doorten, Annette Elfrink, José Escher, Dieny Fleuren, Ad Geenen, Gerit Goorts, Marc Gottenbos, Jan-Willem Hermans, John Hermans, Lenie van Heusden, Henry van den Heuvel, Maria van den Heuvel, Conny Koenen, Chris van Lieshout, Theo Peters, Isidro Rendon, Lies Schoenmakers, Simone Schraven, Annelies Timmerman, Ria de Vent, Peter Vlamings en Jos van der Wijst.

Alvorens van dag tot dag onze vogelbelevissen te vertellen, eerst iets over Israël.

Israël, officieel de Staat Israël, is een land in Azië, het Midden-Oosten en de Levant. Israël grenst aan Libanon, Syrië, Jordanië, Egypte en de Palestijnse Gebieden. Israël heeft een kust aan zowel de Middellandse Zee als aan de Rode Zee en vormt daarmee - samen met Egypte - een continentale brug van Azië en Europa met Afrika. Israël is het enige land ter wereld met een Joodse bevolkingsmeerderheid. In het Midden-Oosten is Israël ook het enige land zonder islamitische bevolkingsmeerderheid.

Planten

Het westen van Israel behoort nog tot de mediterrane regio, met nog behoorlijk wat altijd groene bossen. In het kustgebergte en tot Jeruzalem en Galilea, groeit op de krijtgrond naaldbos van Aleppo-den. Op zandgronden in deze streken groeien eikenbossen die tot in Galilea gemengd zijn met *Styrax officinalis* en *Pistacia atlantica*. De *Pistacia atlantica* behoort tot de oudste bomen die men in de Negev of in Galilea vinden kan. Van zijn alles overheersende verschijning wordt in verschillende Bijbelse verhalen verteld. Landinwaarts is in het gebergte vooral struikgewas te vinden dat men in kalkrijke gebieden ógarrigueônoemt, en op meer zure grond ómaquisô

Dit milieu kent een groot aantal plantengemeenschappen, waarvan sommige nergens anders in het Middellandse Zeegebied voorkomen. Enkele bijzondere soorten zijn vlinderorchis, *Calycotome villosa*, Italiaanse gladiool, *Cistus salviaefolius*, Aziatische ranonkel, wilde tarwe, Galilea-orchis, en *Helichrysum sanguineum*. Naar het oosten gaat de vegetatie over in die van het steppegebied en hier groeit het steppedoornstruweel van onder andere de *Zizyphus lotus*, *Zizyphus spina-Christi* of jujubeboom en *Acacia arabica*, allemaal zeer taaie planten die maar weinig water nodig hebben. De oever van de Jordaan is vrijwel zonder vegetatie. De woestijn van Judea is in de zomer kaal en dor, in de winter groen en in het voorjaar bij voldoende neerslag één grote wilde bloementuin, met onder andere rode anemonen, gele mosterdplanten, roze cyclamen, blauwe orchideeën en bruine en paarse irissen. De circa 160 natuurreservaten in Israël beslaan in totaal 400.000 hectare en herbergen meer dan drieduizend plantensoorten, waarvan er circa 150 alleen in Israël voorkomen.

Dieren

In de loop der tijd is de soortenrijkdom in Israël sterk verminderd, onder andere door het op grote schaal kappen van bossen met als gevolg erosie. Pas de laatste tijd worden er veel bossen weer aangeplant. Op dit moment telt Israël ongeveer tachtig reptielensoorten en tweehonderd zoogdiersoorten. De panter komt nog in zeer kleine aantallen voor, evenals de Syrische bruine beer. Van de andere recente soorten zijn te noemen de gestreepte hyena, de gewone jakhals, de gewone ichneumon of faraorat, de egel, de klipdas en een blinde muis.

Vogels

In Israël zijn 530 soorten waargenomen, waarvan ruim tweehonderd als broedvogel. De overige soorten zijn wintergasten, doortrekkers en dwaalgasten. Rond Eilat vind je een aantal leuke broedvogelsoorten. Naast de algemene broedvogels als Arabische Buulbuul, Gestreepte Prinia en Palmtortel, komen we hier ook soorten zoals Kleine Groene Bijeneter en Maskerduif tegen. In de meer open stukken vinden we diverse soorten tapuiten en leeuweriken als broedvogel en in het noorden van de Negevoestijn gaan we op zoek naar de typische broedvogels van het open woestijnlandschap waaronder de Kraagtrap en Renvogel. Eind maart is de trek in en rond Eilat al in volle gang. Naast de vele soorten doortrekkende zangvogels, zijn het met name de roofvogels die in deze tijd op weg zijn naar hun noordelijk gelegen broedgebieden. In Israël zijn maar liefst 46 soorten roofvogels gezien! De diverse soorten hebben in het voorjaar elk hun eigen doortrekkpatroon en eind maart zijn het met name Steppebuizerden die in grote aantallen de bergen van Eilat kunnen passeren. Ook de Zwarte Wouw piekt in deze tijd van het seizoen, maar naast deze twee algemeen doortrekkende soorten is er kans op een heel scala aan andere roofvogels, van Slangenarend tot Kleine Torenvalk.

Arabische Buulbuul
(foto Martien van Dooren)

Eilat

Eilat was onze thuisbasis. Eilat ligt in het uiterste zuiden van Israël en heeft circa 46.000 inwoners. Het ligt aan de golf van Akaba, een uitloper van de Rode Zee, op slechts drie kilometer van de Jordaanse havenplaats Akaba aan het oosten van het Sinaï-schiereiland en het zuiden van de Negev gelegen. De Egyptische plaats Taba ligt ook dicht bij Eilat. De stad is omringd door bergen.

Donderdag 20 maart 2014 (dag 1)

De wekker sloeg al zeer vroeg. Om half vier hadden we een busje geregeld dat ons naar Schiphol bracht. De vliegreis en het verblijf hadden we geregeld bij Corendon. Keurig op tijd kwamen we op Schiphol aan. Na de Bodyscan, wat voor de gebroeders Brouwer een moeilijk apparaat is, vertrokken we om kwart over zeven naar Ovda. Ovda ligt circa veertig kilometer van Eilat af en is een militair vliegveld. Ook hier de nodige vragen, echter na een uurtje hadden we allemaal de koffers en werden we naar het Rimonim Central Park Hotel in Eilat gebracht. Onderweg zagen we al het woestijnlandschap en vlogen er enkele Bruinnekraven rond. Na ons gesetteld te hebben in het hotel zijn enkele van ons op zoek gegaan naar de autoverhuur. Dit viel niet mee. We hadden een verkeerd adres, maar na de nodige navraag bleek dat dit verhuurbedrijf vlakbij het hotel was. Drie mooie witte negenpersoonsbusjes stonden klaar en zouden de komende week ons vervoer vormen. Het hotel staat in een parkje, waar op dit moment trekvogels op adem komen na hun reis vanaf Afrika. De meeste vogels moeten dan nog verder richting noorden en westen. In het parkje waren al mooie plaatjes geschoten van onder andere de Vale Spotvogel, Draaihals, Maskerklauwier en de Huiskraai. We besloten om toch nog even naar de North Beach, gelegen aan de Rode Zee te gaan. In het schemerlicht, het wordt al om zes uur zeer snel donker, zagen we nog Groenpootruiter, Aalscholver, Reuzenster, Blauwe Reiger, Sporenkievit, Dunbekmeeuw en de Witoogmeeuwen met hun grote rode snavel, zwarte kop en witte ring rond nek en oog. John zei dat we deze nog wel meer zouden zien. We hebben ze echter de verdere week niet meer gezien. In het hotel stond het buffet gereed. We hadden een uitgebreide keuze en er kon zoveel opgeschept worden als we op konden. Sommigen konden deze weelde niet dragen en hebben iets teveel genomen. Na het eten werd de lijst opgemaakt. We hebben maar een paar uur gevogeld, toch hadden we al tweeëndertig soorten op onze lijst. Een enkeling is hierna nog naar de zogenaamde polenbar gegaan. Vlak bij het hotel was een klein supermarktje waar je drank kon kopen wat buiten in de zwoele avondlucht werd genuttigd. Morgenvroeg om half zes uur op!

Dunbekmeeuwen (foto Marc Gottenbos)

Vrijdag 21 maart 2014 (dag 2)

Bijna iedereen stond om zes uur bij de auto, helaas was Annelies ziek (niet van het eten) en besloot om in het hotel te blijven. We gingen eerst weer naar het North Beach en naar het vogelringstation (IBRC). Aan het strand zagen we al snel de Bruine Gent, een zeldzame vogel voor Israël die je hier dus wel kan tegenkomen. We zagen ook enkele Grote Stern en Reuzenster. Langs de kustlijn werd een Groenpootruiter en een Bontbekplevier op de foto gezet. Er liep een klein watertje van het binnenland naar de zee. Dit water hebben we gevolgd en het voert ons uiteindelijk naar het vogelringstation. Maar langs het water en in de omgeving hebben we Huiskraai en Roodkopklauwier gezien. Bij een maïsveld zijn we gestopt en zagen honderden Spaanse Mussen en sommigen zelfs een Bruinkeelortolaan. Chris en Jan-Willem hebben over de daar liggende zoutpannen gekeken en zagen al snel grote groepen Flamingo's. Bij een kas aangekomen zat mooi voor ons een Kleine Groene Bijeneter op het hek. Wat een mooie kleurrijke vogel. Er zouden nog vele waarnemingen van deze soort volgen.

Uiteindelijk kwamen we aan bij het ringstation. Het ringstation heet officieel International Birding & Research Center (IBRC) en heeft de voormalige vuilstort omgetoverd tot een prachtig natuurgebied. Het reservaat ligt ten noorden van de zuidelijke zoutpannen in de buurt van kibboets Eilat. Het 57 hectare grote reservaat is beplant met inheemse bomen en struiken. Er zijn diverse schuilhutten waarin mooi naar de vele vogels die hier voorbij komen gekeken kan worden. We zagen deze morgen onder andere de Braamsluiper, Gestreepte Prinia, Waterral, Steppebuizerd, Bergfluiters en weer de Kleine Groene Bijeneter.

Kleine Groene Bijeneter
(foto Marc Gottenbos)

We reden tegen negenen weer terug naar het hotel om hier uitgebreid te ontbijten. Ook hier kwamen we niets tekort. Om tien uur stond weer iedereen gereed en reden we naar de noordelijke zoutpannen. Deze zoutpannen zijn gelegen tegen de Jordaanse grens, er liggen een vijftal wateren waar omheen gereden kan worden. Langs de vloedlijn kunnen veel steltlopers waargenomen worden en op het water zien we veel Dunbekmeeuwen en Flamingo's. Langs de vloedlijn zagen we deze keer Sporenkievit, Kempfaan, Tureluur, Bonte Strandloper, Groenpootruiter, Poelruiter, Krombekstrandloper, Maskerklauwier, Woestijnplevier en Kleine Plevier.

We besloten om naar kibboets Yotvata te gaan. We reden hiervoor noordelijk door de woestijn parallel aan de grens met Jordanië. In de woestijn zien we enkele Ooievaars doortrekken en er loopt een groepje Dorcas Gazellen. Eerst hebben we bij de kibboets ons middageten opgegeten. Kibboets Yotvata is gelegen in de Riftvallei. Een rijk gebied met extensieve landbouw, ideaal voor vogels. Verder noordelijker en oostelijker tegen de Jordaanse grens zijn de velden van de Kibboets. We zijn gestopt bij een pompoenveld en zijn hier gaan lopen. Op de pompoenen zaten Tapuiten en een Rode Rotslijster. Allemaal doortrekkers. In de omgeving hebben we ook een Oostelijke Blonde Tapuit en Hop gezien. Dit is ook het gebied van de Maskerduif. Helaas kon deze niet goed op de foto gezet worden. Verder hebben we nog Isabeltapuit en veel Kortteenleeuwerikken gezien. In de schemering boven onze auto's vlogen diverse Kleine Torenvalken die op zoek waren naar insecten. In het donker reden we terug naar het hotel, waar het eten weer klaar stond. De stand werd weer opgemaakt, we zitten nu aan 88 soorten.

Steppebuizerd
(foto Marc Gottenbos)

Zaterdag 22 maart 2014 (dag 3)

Vandaag voor het ontbijt het park bij het hotel bekeken. De oogst viel wat tegen, toch nog een Zwarte Wouw, Draaihals en Graspieper. Het Ofirapark is ook een park in Eilat wat ook zeer de moeite waard is. De groep ging hier met de auto naar toe. Buiten een Balkanvliegenvanger en een Zwartkop hebben we helaas niet meer gezien, zodat besloten werd om naar het ringstation te gaan. Dit bleek een goede zet te zijn. In een schuilhut konden we mooi het Klein Waterhoen, Waterral, Meerkoet en Grauwe Franjepoot bekijken.

Maar de maag begon te knorren, zodat we terug bij het hotel ons ontbijt nuttigden. Veel elektrische apparaten zijn op slot tijdens de Sabbat, zodat de koffie gepompt moest worden. Er zijn streken in Israël die tijdens de Sabbat compleet uitgestorven zijn, absolute rust is het devies.

Prachtige Kloof En Netafim (foto Martien van Dooren)

soldaten die ons gebaarden om weg te gaan. Iets verder ligt een prachtige wadi genaamd En Netafim. Deze kloof hebben we belopen. Niet veel vogels gezien, maar wel een geweldig landschap. Jos, Ad, Gerrit en Jan-Willem zijn via een zeer smalle kloof zelfs afgedaald naar het laagste punt. Terug bij de auto besloten we naar het Holland Park te gaan. Dit park ligt oostelijk aan de rand van Eilat en is door Nederlanders aangelegd. We hadden inmiddels wel honger gekregen, zodat één auto met enkele personen op zoek ging naar een winkel. Dit viel op deze sabbatzaterdag niet mee. Uiteindelijk was vlak bij ons hotel een 24-uurs supermarktje, waar we onze inkopen gedaan hebben. De rest van de groep had zich uitstekend vermaakt in het park. Na het middageten, hebben we ook nog even rondgekeken, Wat te denken van Arabische Woestijnpatrijs, Arabische Babbelaar, Rüppels Grasmus, Palestijnse Honingzuiger, Zwartstaart en Braamsluiper. Er was nog tijd om naar de kibboets Yotvata te rijden. Bij de pompoenvelden zagen we nu niet de Maskerduif, maar wel Griel, Kleine Torenvalk, Kortteenleeuwrik, Kuifleeuwrik, Ooievaar, Hop, Oostelijke Blonde Tapuit, Roodkopklauwier en Arabische Buulbuul. Marc heeft hier een prachtige foto gemaakt van een mier met op de achtergrond een Draaihals, waarop lijkt dat de mier denkt dat er iets niet pluis is. Helaas kwam aan dit alles een einde. De zon ging weer rap naar beneden, zodat we weer richting hotel moesten. Het lijsten bracht ons vandaag op 108 soorten.

Zondag 23 maart 2014 (dag 4)

Vandaag gaan we naar kibboets Lotan. Maar dit is na het ontbijt. Voor het ontbijt zijn we naar het Holland Park gegaan. Hier waren weer de bekende soorten te zien als Palestijnse Honingzuiger, Rüppels Grasmus, Arabische Babbelaar en Arabische Woestijnpatrijs. Na het ontbijt hebben we eerst inkopen gedaan voor het middageten in Eilat en toen zijn we op weg naar Kibboets Lotan gegaan. De Kibboets trekt elk jaar veel vogelaars aan.

Niet voor ons. We zijn na het ontbijt naar het westen van Eilat gereden om daar de bergen in te gaan naar de berg Yoash. Hier komen tijdens de trek enorme aantallen roofvogels door. We hadden vandaag echter maar een beetje doortrek. Het overgrote deel bestond uit Steppebuizerden, maar er waren ook Steppearenden, Slangenarenden en Zwarte Wouwen te zien. Bij een wadi zagen we een Monnikstapuit. Op de terugweg naar Eilat zagen we langs de Egyptische grens een Witkruintapuit. Wij dus stoppen om dit beestje te bekijken, maar het duurde geen tien minuten of er kwam een militaire hummer aanrijden met

***Draaihals met mier
(foto Marc Gottenbos)***

Een uitstekende accommodatie, veel vogelkennis en uiteraard veel vogels. Vijftig kilometer van Eilat gelegen, biedt het een ideaal fotoparadijs. De vogels zijn opvallend tam en je kunt ze van dichtbij bekijken. De kibboets ligt tegen de Jordaanse grens op de kruising van de 90 en de 40, iets ten oosten van Quetura. De toegangsweg naar de kibboets is anderhalve kilometer lang en omzoomd met struiken. Bij het hek aangekomen melden we ons aan en het hek gaat open. De auto's werden geparkeerd op de centrale parkeerplaats en een Hollands sprekende vogelaar die hier woont wist ons te vertellen dat er een Balkanvliegenvanger te zien was. Het was al

Balkanvliegenvanger
(foto Marc Gottenbos)

behoorlijk warm, maar alle deelnemers zwermden uit over de kibboets. Bij een rioolvijver (water is uiteraard erg belangrijk hier in de woestijn) troffen we een Blauwborst, Purperreiger, Witgat, Gestreepte Prinia en een Maskerduif. De koeien staan hier op stal en worden constant besproeid tegen de hitte. De mest wordt omgezet in compost en gebruikt om de grond vruchtbaar te maken. De kleine woningen zijn aangelegd in een parkachtige omgeving en ideaal voor vogels in dit verder dorre woestijnlandschap. Prachtige bomen die rijk bezaaid zijn met de meest fantastische kleuren bloemen. We zien hier een Hop, Braamsluiper en het nest van een Palestijnse Honingzuiger. Marc heeft een Ortolaan gezien, normaal zouden deze nu massaal moeten doortrekken, dit is echter niet het geval. Aan een gebouw zit een broedende Vale Rotszwaluw te nestelen en in het park zien we een vrouwtje Balkanvliegenvanger. We verlaten het omheinde gedeelte van de kibboets en gaan noordoostelijk naar de velden van de kibboets. Tegen de Jordaanse grens zien we Duinpieper, Vale Woestijnvink, Oostelijke Blonde Tapuit, Kortteenleeuwerik, Hop, Kleine Groene Bijeneter en Steppearend. Vlakbij waren enkele boompjes met grapefruit. Deze waren zo aantrekkelijk dat een aantal deelnemers er niet af konden blijven, we hebben foto's! Terugrijdend zagen we nogal wat roofvogeltrek, wat te denken van Steppebuizerden, Zwarte Wouwen, Steppearenden en ook Dwergarenden. Het begon al later te worden. Bij Quetura wist John nog een rioolvijvertje te liggen. Dit was niet zo groot, maar we hebben hier veel vogels gezien. Blauwborsten zitten aan de rand van het stinkwater de vliegjes op te pikken, maar we zagen ook Witgat, Bokje, Ralreiger, Arabische Babbelaar, Paap, Roodkeelpieper, Rietzanger en wel vijftig tot dertig Roodstuitzwaluwen die al drinkend over het water scheerden. We hadden nog even tijd om naar de kibboetsvelden van Yotvata te gaan. Hier zagen we op Jordaanse grond nog een vos. In het donker reden we terug naar het hotel. De vogelteller gaf 123 soorten aan. We gingen bijtijds slapen want morgenvroeg zouden we om kwart over zes naar Nizzana gaan.

Maandag 24 maart 2014 (dag 5)

Iedereen was om kwart over zes present om naar Mispé Ramon en Nizzana te gaan. We hadden met de hotelleiding afgesproken dat deze lunchpakketten gereed zouden hebben. Helaas bleek dit toch moeilijk te zijn. Uiteindelijk vertrokken we om half zeven met snel klaargemaakte lunchpakketten. We namen de weg langs de Egyptische grens. Het is een lange rit door het dorre maar wel mooie landschap. Onderweg hebben we gestopt om te genieten van dit landschap. Voor Mispé Ramon zijn we weer gestopt om te zoeken naar de Vale Gieren die hier moeten broeden. Helaas konden we deze niet in het vizier krijgen, wel hebben we de Woestijnleeuwerik mooi kunnen zien. Mispé Ramon is het hoogst gelegen deel van de Negevwoestijn (meer dan honderd meter boven zeeniveau). Het kleine stadje, gelegen langs spectaculaire kliffen van de Ramonkrater biedt diverse mogelijkheden voor reizigers tussen Eilat en Beer Sheva.

Hier hebben we onze auto's vol getankt en bij een parkje gepicknickt. De Vale Rotszwaluw liet zich van dichtbij fotograferen toen deze bij een modderplas specie aan het verzamelen was voor zijn nest. Op het plaatselijke voetbalveld, wat helaas omheind was konden we een Roodkeelpieper en een Balkankwikstaart waarnemen. Bij het verorberen van onze maaltijd werden we vergezeld door Bonte Kraaien. Toen nog een heel eind gereden naar Nizzana.

Picknick in Mispé Ramon (foto Martien van Dooren)

Nizzana ligt tegen de Egyptische grens aan. Bij Nizzana zijn we linksaf geslagen richting Azuz. Hier liggen de Nizzanavelden. Deze velden zijn vlak, droog, voornamelijk stenige woestijn en herbergen een groot aantal woestijnvogels. Tijdens trek komen er grote groepen vogels door, zoals Ooievaar, Schreeuwarend en Kraanvogels. De vogelsoort van dit gebied is echter de Kraagtrap, die het hele jaar hier te zien is. Het hele gebied ligt vol met militaire bases, het betreden van de oefenterreinen is verboden, wat met een geel bord in het Hebreeuws en het Engels is aangegeven. Na de afslag naar Azuz zien we een Klapster op het voorrangsbord zitten. In de verlatenheid zien we Tapuit, Oostelijke Blonde Tapuit, maar geen Kraagtrap. De Renvogel liet zich echter wel zien en is door Martien nog mooi op de foto gezet. En dan ineens midden in de woestijn boven onze hoofden een vierhonderd Ooievaars die naar het noorden trekken. Magnifiek! Het werd tijd voor de lunch. We hebben een mooi beschut plekje gevonden waar we ons brood opgegeten hebben. Een Gekraagde Roodstaart zorgde ervoor dat we even ophielden met eten. Op de weg terug naar Nizzana een nog magnifiekere belevenis, maar liefst 2.500 Ooievaars en een Schreeuwarend kwamen voorbij.

Ooievaars, Ooievaars en nog eens Ooievaars (foto John Hermans)

De woestijnweg was weer goed voor diverse Aziatische Steenpatrijzen en een Renvogel. Het was nog niet donker, zodat we rond Nizzana nog rondgekeken hebben. Dit leverde een Arendbuisard op en enkele grondeekhoorns. De lange weg terug door het donker was wel vermoeiend. Het eten ging er dan ook goed in. De vogelstand is inmiddels opgelopen naar 132 soorten.

Dinsdag 25 maart 2014 (dag 6)

Ondanks de vermoeiende dag van gisteren stonden we al om kwart voor zes op om naar North Beach te gaan. We hebben een half uurtje over de Rode Zee gekeken en zagen onder andere Reuzenster, Grote Stern, Bruine Gent, een vijftigtal Zomertalingen en twee Kleine Jagers. Bij het watertje wat vanuit de binnenlanden de zee instroomt zat een IJsvogel te vissen. In de buurt is een klein binnenmeertje waar we mooi een Zwartkopmeeuw zagen, vergezeld van Dunbekmeeuwen en een Reuzenster. We volgden de weg weer naar het ringstation. Bij de kassen waren de Kleine Groene Bijeneters weer mooi te zien. Jos kon zelfs foto's maken van een braakbal producerende bijeneter en eentje die een bij doorslikte. In de schuilhut van het ringstation liet de Waterral zich weer mooi zien. Verder nog Meerkoet, Maskerklauwier, Loodbekje en Kluut.

Na het ontbijt besloten we weer om roofvogeltrek te bekijken in de bergen langs de Egyptische grens. We togen eerst naar het hoogste punt, echter was hier niet veel te zien, terwijl we onderweg al diverse vogelaars hebben zien kijken. Dus terug naar een lager punt. Hier zagen we mooi dichtbij een Witkruintapuit, die in de buurt ongetwijfeld aan het nestelen was. Nog verder naar de kust richting Eilat hebben we staan kijken samen met een groep Denen. Hier zagen we vogeltrek, volgens John echter nog niet massaal, maar voor degenen die hier nog nooit geweest zijn, toch al een prachtige vogeltrek. Soorten als Steppebuisard, Steppearend, Aasgier en Slangenarend kwamen geregeld door. Het werd al weer middag, zodat we inkopen gedaan hebben in Eilat voor de lunch. Hierna zijn we naar de noordelijke zoutpannen gereden, echter iets voor deze zoutpannen ligt een grote rioolwatervijver. Een heleboel vogels hebben we hier kunnen bewonderen en niet alleen vogels. Het begon met een slang, een soort adder. Op of nabij het water Ralreiger, Blauwe Reiger, Kleine Zilverreiger, Dodaars, Meerkoet, Wilde Eend, Slobeend, Wintertaling, Zomertaling, Kuifeend, Witoogeend en Bonte Strandloper. Hierna zijn we naar de noordelijke zoutpannen gereden. Met de auto er omheen en hier en daar stoppen. Het was heet, maar wel een aangename hitte. Bij onze eerste stop zagen we al snel weer de Woestijnplevier mooi op kleur. Er vloog een Vorkstaartplevier voorbij, het ging echter zo snel dat het misschien ook een Steppevorkstaartplevier geweest kon zijn. Gelukkig had Simone een foto gemaakt, die we achteraf bekeken hebben. De conclusie is toch dat het een Vorkstaartplevier geweest is. Buiten dit nog mooi Kleine Strandloper, Blauwe Reiger en Grote Zilverreiger kunnen bekijken. Er is een soort schuilhut, gemaakt om niet te schuilen tegen regen, maar tegen de zon. Hier hebben we onze boterhammen opgegeten, onderwijl dat enkele Bijeneters over kwamen. De eerste die we in Israël zien. We hadden het idee dat de trek nu pas op gang gekomen is voor de meeste soorten. Langs de hoofdweg van Lotan naar Eilat liggen enkele inhammen die de bergen ingaan. Een zo'n inham heet Amran Pillar.

North Beach (foto Jos van der Wijst)

Op het eind van de inham zouden een soort natuurlijk gevormde pilaren te zien zijn. Voordat we echter daar waren hebben we de verkeerde inham gekozen, genaamd Timna Park. Dit is een soort geologisch museum, waar je entree moet betalen. Hier zijn wij Nederlanders niet zo voor.

Uiteindelijk hadden we de juiste afslag en begon het meteen feest te worden. Buiten een Woestijnleeuwerik vlogen meerdere honderden Zwarte Ooievaars over ons, vergezeld door een enkele gewone Ooievaar en Steppebuizerden. Nog iets verder een doortrekkende Visarend. Op het eind moesten we de auto

parkeren en een klein eindje omhoog klauteren om de pilaren te zien. Bij de parkeerplaats zat echter een Woestijnleeuwerik die bijna de pindas uit John zijn hand kwam eten. Uiteraard zijn hier mooie plaatjes van genomen. Marc heeft prachtig een mannetje en vrouwtje Arabische Woestijnpatrijs kunnen fotograferen. Anderhalf uur voor het donker werd begon de trek massaal op gang te komen. Zwarte Ooievaars, Ooievaars, Steppebuizerden, Steppearenden, Visarenden, Zwarte Wouwen en Aasgieren kwamen in groepen voorbij tot zelfs in de schemering, wat een prachtig gezicht. Voldaan reden we naar het hotel om te eten en te lijsten. De teller is op 151 soorten gekomen. Bij het lijsten zagen we dat Koos behoorlijk beroerd was en naar bed ging. Die avond is er zelfs een Israëlische dokter bij geweest.

Arabische Woestijnpatrijs (foto Marc Gottenbos)

Woensdag 26 maart 2014 (dag 7)

Het ging niet zo goed met Koos, José en Koos zouden vandaag niet mee gaan. Op het programma stond een redelijk lange rit naar de Ein Avdat kloof waar de begraafplaats van Ben-Gurion is. Ben-Gurion speelde een hoofdrol in de politieke activiteiten van de Zionistische Arbeiders Organisatie die leidde tot de stichting van de staat Israël in 1948. Hij bestuurde Israël gedurende haar Onafhankelijkheidsoorlog en diende daarna, met een onderbreking van twee jaar tussen 1953 en 1955, als premier van het land, van 25 januari 1948 tot 1963. In 1953 kondigde

Draaihal (foto John Hermans)

Ben-Gurion zijn voornemen aan om met pensioen te gaan en zijn dagen te slijten aan de kibboets Sede Boker, in de Israëlische Negev-woestijn.

Voor het ontbijt hebben we het park rond ons hotel bezocht. Er werden mooie opnames gemaakt van de Draaihal. Om zeven uur vertrokken we eerst weer richting Mispé Ramon. Bij de afslag bij kibboets Lotan zijn we bij een rioolwaterzuivering wezen kijken. Hier Waterpieper, Maskerklauwier, Zwartstaart, Kuifleeuwerik, Balkan Kwikstaart en een grote hagedisachtige.

Iets voor Mispe Ramon hadden we eindelijk een Rouwtapuit in het vizier. De eerste van deze reis. Bus 1 is naar het centrum van Mispe Ramon gegaan en daar hebben we inkopen gedaan. De rest is weer naar het parkje gegaan dat we dinsdag bezocht hebben, waar we weer met zijn allen gepicknickt hebben. Wat is het toch heerlijk altijd buiten te kunnen eten. Een stukje verder bij nota bene een Mac Donalds (midden in de woestijn) zijn we uitgestapt en hebben hier mooi de Vale Woestijnvinken kunnen zien met hun grote zwarte snavel. Van hieruit zijn we naar Ben Gurion's begraafplaats gegaan. Er ligt een prachtige tuin bij, waar we al snel de Rosse Waaierstaart tegenkwamen. Maar we zagen hier ook verrassende soorten als Groenling, Syrische Bonte Specht en Roodborst. Vanuit de begraafplek heb je een magnifiek uitzicht over de Ein Avdat kloof. Hoezo een woestijn saai!

Om de kloof in te gaan, wat een Nationaal Park is, moesten we vijf euro per persoon entree betalen. De Alpengierzwaluwen vergezelden ons bij het rijden naar de parkeerplaats. We zagen een Palestijnse Honingzuiger nectar snoepen van een knalgele bremraap. Meer kleuren kan het oog niet verdragen. Op de parkeerplaats bleek dat wij niet de enige waren om dit mooie stukje te aanschouwen. Bussen vol met schoolkinderen liepen de kloof in met leraar en/of lerares. Maar ook altijd vergezeld van gewapende veiligheidsmensen, wat mij in ieder geval geen veilig gevoel geeft. In

Palestijnse Honingzuiger (foto Marc Gottenbos)

de kloof ontdekten we al gauw een nest van een Vale Gier met uiteraard een broedende Vale Gier. Iets verder troffen we een nest aan van een Havikarend en ook hier waren pa en ma Havikarend in de buurt, wat een prachtig schouwspel oplevert. We zagen ook nog een Maquiszanger. Bij de parkeerplaats onder het afdak hebben we de lunch genoten, bekeken door een Arabische Babbelaar en een Tristrams Spreeuw. De weg terug was weer lang, echter bij de benzinepomp, waar Jan-Willem ging spookrijden, hebben we een ijsje gegeten. Halverwege de woestijn hebben we net voor het donker werd nog een stop ingelast. Dit leverde ons weer een Rouwtapuit, Zwartstaart en een Maquiszanger op.

Bij terugkomst kregen we te horen dat Koos was opgenomen in het ziekenhuis en dat er allerlei onderzoeken gaande waren, maar nog niet bekend was welke ziekte Koos onder de leden had. Hopelijk kan Koos wel mee naar Nederland. De vogelteller kwam op 161 soorten.

Donderdag 27 maart 2014 (dag 8)

Helaas alweer de laatste dag. Om tien uur zouden we opgehaald worden. Voor het ontbijt hebben we het vogeltrekstation nog eens bezocht. Dit was een goede afsluiting. Jammer dat Koos en José hier niet bij konden zijn. We zagen onder andere Vale Gierzwaluw, Bergfluit, Gestreepte Prinia en van zeer dichtbij de Kleine Groene Bijeneter. Na het ontbijt zijn nog enkelen naar het park achter ons hotel gegaan om daar de Draaihals nog op foto te zetten. Keurig op tijd kwam de bus aan om ons naar het vliegveld te brengen. Koos en José waren nog in het ziekenhuis. Langs de Egyptische grens was ontzettend veel roofvogeltrek. Toch nog te vroeg gegaan? Op het vliegveld hebben we eerst een groepsfoto gemaakt voordat het verhoor begon. Werkelijk, om Israël uit te komen is geen pretje.

Meer dan een half uur werden we letterlijk ondervraagd en werden de koffers helemaal binnenste buiten gekeerd. Na anderhalf uur waren we eindelijk door de douane. We hadden Koos en José echter nog niet gezien. Een half uur voordat het vliegtuig vertrok kwamen ze aan. Het inchecken ging gelukkig een stuk sneller dan bij ons. Koos zag er niet goed uit. De onderzoeken hadden niets opgeleverd. Keurig op tijd landen we op Schiphol waar ons busje al klaar stond. José had vervoer geregeld voor Koos, zodat die niet in de bus hoefde. Op de Groenhoeve werden we weer onthaald door de familie. Een mooie reis was weer ten einde. Koos is in het ziekenhuis in Uden beland, waar ze na enige dagen tot de ontdekking kwamen dat een bacteriële infectie de boosdoener was. Een stevige antibioticakuur en weken rustig aandoen hebben Koos gelukkig weer op het oude niveau gebracht.

Koos in rolstoel
(foto Jan-Willem Hermans)

Hieronder alle vogelsoorten die we gezien en/of gehoord hebben, in totaal 161 stuks, zodat Annette met 170 soorten het dichtst bij de voorspelling kwam en dus eeuwige roem vergaart.

Dodaars, Geoorde Fuut, Bruine Gent, Aalscholver, Woudaap, Koereiger, Ralreiger, Kleine Zilverreiger, Grote Zilverreiger, Blauwe Reiger, Purperreiger, Ooievaar, Zwarte Ooievaar, Lepelaar, Flamingo, Bergeend, Wilde Eend, Pijlstaart, Slobeend, Wintertaling, Zomertaling, Kuifeend, Witoogeend, Nijlgans, Zwarte Wouw, Aasgier, Vale Gier, Steppekiekendief, Blauwe Kiekendief, Bruine Kiekendief, Sperwer, Steppebuizerd, Arendbuizerd, Steenarend, Steppearend, Schreeuwarend, Havikarend, Dwegarend, Slangarend, Visarend, Torenvalk, Kleine Torenvalk, Arabische Woestijnpatrijs, Aziatische Steenpatrijs, Klein Waterhoen, Waterral, Meerkoet, Griel, Steltkluut, Kluut, Vorkstaartplevier, Renvogel, Bontbekplevier, Kleine Plevier, Strandplevier, Woestijnplevier, Sporenkievit, Krombekstrandloper, Bonte Strandloper, Kleine Strandloper, Kempmaan, Wulp, Tureluur, Groenpootruiter, Bosruiter, Oeverloper, Witgat, Poelruiter, Watersnip, Bokje, Grauwe Franjepoot, Kleine Jager, Zwartkopmeeuw, Dunbekmeeuw, Kokmeeuw, Geelpootmeeuw, Baltische Meeuw, Heuglins Meeuw, Witoogmeeuw, Grote Stern, Lachstern, Reuzenstern, Witbuikzandhoen, Rotsduif, Maskerduif, Turkse Tortel, Palmtortel, Halsbandparkiet, Alpengierzwaluw, Vale Gierzwaluw, Gierzwaluw, IJsvogel, Kleine Groene Bijeneter, Bijeneter, Hop, Draaihals, Syrische Bonte Specht, Kuifleeuwerik, Kortteenleeuwerik, Bergkalanderleeuwerik, Woestijnleeuwerik, Rotszwaluw, Vale Rotszwaluw, Oeverzwaluw, Roodstuitzwaluw, Boerenzwaluw, Huiszwaluw, Waterpieper, Graspieper, Roodkeelpieper, Duinpieper, Witte Kwikstaart, Balkan Gele Kwikstaart, Russische Gele Kwikstaart, Rosse Waaierstaart, Blauwborst, Gekraagde Roodstaart, Zwarte Roodstaart, Zwartstaart, Paap, Roodborsttapuit, Tapuit, Isabeltapuit, Blonde Tapuit, Rouwtapuit, Monnikstapuit, Witkruintapuit, Rode Rotslijster, Blauwe Rotslijster, Gestreepte Prinia, Maquiszanger, Rietzanger, Kleine Karekiet, Vale Spotvogel, Braamsluiper, Zwartkop, Rüppels Grasmus, Bergfluit, Fitis, Tjiftjaf, Withalsvliegenvanger, Balkanvliegenvanger, Klapetek, Maskerklauwier, Roodkopklauwier, Roodborst, Arabische Buulbuul, Palestijnse Honingzuiger, Arabische Babbelaar, Tristrans Spreeuw, Bruinnekraaf, Bonte Kraai, Huiskraai, Huismus, Spaanse Mus, Moabmus, Loodbekje, Groenling, Vale Woestijnvink, Ortolaan en Bruinkeelortolaan.

Tekst: Jan-Willem Hermans

Jonge Bosuil in de Maashorst

Al in januari zijn de Bosuilen volop aan het roepen. Dit betekent dat ze ook vroeg gaan broeden. Zodra het zonnetje in het vroege voorjaar doorkomt, gaan de eerste jongen al voor de nestholte zitten. Als ze wat groter zijn, klimmen ze uit het nest en zijn het takkelingen. Hierbij zitten ze nog volop in het donskleed. Ze kunnen vertikaal klauteren met hun krachtige poten. Zelf heb ik eens meegemaakt, dat een jonge Bosuil op een ochtend op ooghoogte in een boom zat. Om Middags wilde ik er een foto van gaan maken, maar kon het jong niet vinden. Na lang zoeken zag ik het helemaal bovenin dezelfde boom zitten, een klim van wel zes meter.

Regelmatig valt er wel eens een jong uit het nest. Het zit dan even hulpeloos op de grond te kijken. Helaas kan het een prooi worden van katten en/of honden. Deze jongen komen dan bij een vogelopvang terecht, waar ze overigens goed verzorgd worden. Maar het beste is natuurlijk dat deze uilen in de natuur blijven. Het advies is dan ook, mocht je zo'n jonge hulpeloze Bosuil vinden, laat hem in de buurt van het nest zitten. Zet deze desnoods op een tak in een makkelijke klimboom.

Afgelopen maand is er zo'n jonge Bosuil in de Maashorst gevonden. Aangezien deze aan een drukke rijweg zat, is het jong verplaatst een tien meter het bos in. De volgende dag ben ik nog eens gaan kijken en wat bleek, er lag een verse bosmuis bij. Het jong was net begonnen deze te verorberen. Na dit uitgebreid ontbijt kroop hij beschut onder de bladeren.

Peter van de Braak

Huiszwaluwactie in volle gang

De huiszwaluwactie die dit voorjaar door de Zwaluwenwerkgroep wordt georganiseerd is inmiddels in volle gang. Rond half april zijn de vrijwilligers een avond samengekomen in de Groenhoeve om het actieplan door te spreken.

Ook zijn toen de gemeenten Bernheze, Landerd, Uden, Veghel en Boekel verdeeld in een aantal deelgebieden zodat de vijftien vrijwilligers ieder een eigen telgebied hebben.

Jacques Raats heeft op de website een speciale **“Huiszwaluwmeldknop”** gemaakt. Mensen die daarop klikken komen terecht op de actiepagina en kunnen zo eenvoudig via de mail hun huiszwaluwnesten doorgeven. Deze mailtjes komen binnen bij Marc of Mignon en die zorgen vervolgens dat de nestgegevens bij de juiste vrijwilliger terecht komen. De vrijwilliger gaat daarna het nest controleren en probeert een praatje met de bewoners te maken. Deze **“gastgezinnen”** krijgen dan een mooie brochure aangeboden met informatie over alle zwaluwsoorten die je in Nederland kunt vinden. Ook krijgen ze per bewoond huiszwaluwnest een gratis lot. Aan het eind van de actie, zo begin september, vindt de trekking van de loterij plaats en kunnen de gastgezinnen leuke prijzen winnen.

Dankzij Peter Noy heeft onze actie al in verschillende kranten gestaan en dat leverde meteen de nodige meldingen van nesten op. Inmiddels hebben we al behoorlijk wat loten en brochures kunnen uitdelen. We komen nesten en kolonies tegen op onverwachte plekken en met leuke aantallen nesten. Zo heeft John in Odiliapeel een kolonie bezocht met maar liefst zeventien huiszwaluwnesten. Ook zijn we benaderd door Wilfried de Jong van Vogelwacht Nijmegen. Hij is erg actief rond de huiszwaluwkolonie in Lent van 119 nesten, de grootste kolonie in de regio. De bewoners zijn daar niet allemaal gelukkig met die kolonie en Wilfried overweegt in Lent een Huiszwaluwactie te organiseren naar Udens voorbeeld. We hebben hem een brochure toegezonden en ingelicht over onze actie-opzet. De komende maanden gaan Willie Bergmans, Martien van Dooren, Ad Geenen, John Hermans, Hans van de Heuvel, Willy van Lanen, Chris van Lieshout, Marc Poulussen, Folkert Nijboer, Johan van Roosmalen, Jan van den Tillaart, Ton van den Tillart, Jan Verhoeven, Arend Vermaat en ondergetekende, nog zoveel mogelijk gastgezinnen benaderen. We hopen dat ze net zo enthousiast worden als wij over deze vogelsoort en de zwaluwen ook in de toekomst een warm welkom heten.

In een volgend Bruujsel zullen de resultaten van onze actie uitgebreid gepresenteerd worden.

Mignon van den Wittenboer

De brochure die aan de gastgezinnen wordt aangeboden namens de Vogelwacht

Dinsdagavondwandelingen in april en mei

In de afgelopen maanden april en mei hebben weer de traditionele dinsdagavondwandelingen plaatsgevonden. Voor sommigen is het even haasten om er om zeven uur te kunnen zijn, maar in de paar uur die daarop volgen glijdt alle eventuele stress van de voorbije dag van je af. Na een paar jaar met een wat minder aantal deelnemers was de opkomst dit jaar goed te noemen.

Verschillende keren waren er zo'n twintigtal wandelaars komen opdagen. Een gezellige groep die elke keer vrij vast van samenstelling was. Mooi was, dat er dit jaar ook enkele deelnemers van de piepcursus van Bart Gras zo enthousiast waren geworden door zijn werkwijze dat ze alle wandelingen meegemaakt hebben. Vanaf 15

april werd elke week een mooi gebied in Uden of directe omgeving bezocht. Hoewel de vogels centraal staan wordt ook de overige natuur niet uit het oog verloren. Onder leiding van de hopmannen John en Jan-Willem Hermans trekken we als ware padvindende de natuur in. Iedereen kan op zijn manier genieten en leren. En ook de deskundigen hebben het niet altijd bij het juiste eind. Was het nu een Bosrietzanger die we hoorden of toch iets anders? Het is hier toch geen biotoop voor deze vogel? Gelukkig had Bart Gras zijn apparatuur bij zich en kon hij de gemaakte opname voorleggen aan een echte deskundige van waarneming.nl. Bleek het een Zanglijster te zijn met zijn avonddeuntje. Heel apart en leerzaam.

Zanglijster (foto John Hermans)

Zeer diverse gebieden werden bezocht: het Beekdal in de Maashorst, het Annabos met de Wijstgronden en Kooldert te samen met de Leijgraaf. Af en toe wordt er zelfs een buitenland excursie in het programma opgenomen, zoals naar kasteel Tongelaar in Mill. Ongelooflijk hoeveel vogels je in die paar uur tussen zeven en negen uur nog kunt zien en/of horen. Zien valt niet altijd meer mee omdat in deze periode van het jaar de bomen al weer vol in het blad staan. Soms moet je je dan ook even wat laten afzakken om een vogel goed te kunnen beluisteren, want in de groep is er behoorlijk wat te bespreken en niet alleen over vogels. Rond negen uur zijn we meestal weer terug bij het startpunt en gaat iedereen tevreden huiswaarts. Voor herhaling vatbaar!

Martien van Dooren

Buitenland excursie naar kasteel Tongelaar in Mill

In gesprek meté

Diény Fleuren en Martien van Dooren

De laatste tijd valt het op dat de naam Martien van Dooren nogal eens valt bij allerlei activiteiten. Zijn foto staat zelfs in de krant bij het plaatsen van een kast voor de Slechtvalken in de Sint Petruskerk.

Hierdoor werd ik nieuwsgierig en vroeg me af waarom hij de laatste tijd zoveel actiever is bij onze vereniging. Dit interview schept duidelijkheid hierover. En zijn vrouw Diény; die nemen we mooi even mee, want al jaren komen ze samen naar de Vogelwachtdialezingen en wandelingen en ook Diény is erg enthousiast!

Draaihals in de tuin

Op een regenachtige maandagmiddag fiets ik naar het Voor-Oventje in Zeeland om aan te komen bij een mooi huis met een prachtige tuin, waar ik (naar later bleek) toen nog maar een fractie van kon zien. Ik word gastvrij ontvangen in de keuken, met uitzicht op de tuin waar van alles gebeurt. De verrekijker ligt klaar en er scharrellen jonge vogels rond; Heggenmusjes, Roodborstjes, ook zien we een koppeltje Gekraagde Roodstaart, toch geen alledaagse verschijning in een tuin. Een jaar of vijf geleden werden Diény en Martien lid van de Vogelwacht. De natuur en alles wat er bij hoort heeft hen altijd al aangesproken, maar toen er een Draaihals in hun tuin zat, zijn ze op zoek gegaan naar meer informatie over vogels. Eerst keken ze op de site. Ze maakten een foto van de vogel en zetten hem op de Vogelwachtsite. Dit bracht nogal wat teweeg in het Udense vogelland. Ze kregen verschillende telefoontjes van leden of ze mochten komen kijken. Zo ook Toy Janssen, die toen nog pas naar de Maasvlakte gereden was voor de Draaihals. En Teun van Kessel kwam er voor uit Vorstenbosch gefietst, maar helaas was de vogel toen al gevlogen. De Draaihals is een bijzondere spechtensoort. Het is een grijsbruine vogel die zich niet als een specht gedraagt, want hij zit veel op de grond of op paaltjes. Zijn schutkleur werkt erg goed en hij kan zijn hals 180 graden draaien, vandaar de naam. Er broeden nog slechts enkele tientallen vogels in ons land. In de trektijd worden ze vaker gezien. Je hoort hem meestal eerder dan dat je hem ziet.

Diény en Martien in hun tuin

Deze waarneming was eigenlijk de aanleiding om wat meer over vogels te weten te komen. Martien en Diény gingen eerst naar een lezing over vogels in het algemeen die Jan-Willem Hermans in Grave gaf. Ze zijn ook lid van het IVN Grave, maar zijn daar niet erg actief. Diény volgt er nog wel eens een cursus, bijvoorbeeld over mossen of amfibieën. Ons boek *Langs weinddupper en schrijverke* was toen net uit. Dat boek wilden ze wel hebben. Jan-Willem zei: *„Dan kom maar een keer naar de Groenhoeve, dan kun je het boek kopen.”* En zo werden de eerste contacten met Vogelwacht Uden gelegd en zijn ze lid geworden. En met veel plezier! Uiteindelijk ligt Zeeland niet ver van Uden. Diény vindt het leuk dat de Vogelwacht met het IVN Uden samenwerkt, ook met de excursies. Er wordt dan tijdens de wandelingen ook naar planten en bomen gekeken. De gelijkgezindheid van de mensen trekt hen ook aan. Je afkomst doet er niet toe, we houden allemaal van de natuur.

Deze waarneming was eigenlijk de aanleiding om wat meer over vogels te weten te komen. Martien en Diény gingen eerst naar een lezing over vogels in het algemeen die Jan-Willem Hermans in Grave gaf. Ze zijn ook lid van het IVN Grave, maar zijn daar niet erg actief. Diény volgt er nog wel eens een cursus, bijvoorbeeld over mossen of amfibieën. Ons boek *Langs weinddupper en schrijverke* was toen net uit. Dat boek wilden ze wel hebben. Jan-Willem zei: *„Dan kom maar een keer naar de Groenhoeve, dan kun je het boek kopen.”* En zo werden de eerste contacten met Vogelwacht Uden gelegd en zijn ze lid geworden. En met veel plezier! Uiteindelijk ligt Zeeland niet ver van Uden. Diény vindt het leuk dat de Vogelwacht met het IVN Uden samenwerkt, ook met de excursies. Er wordt dan tijdens de wandelingen ook naar planten en bomen gekeken. De gelijkgezindheid van de mensen trekt hen ook aan. Je afkomst doet er niet toe, we houden allemaal van de natuur.

Excursies

Ze maakten toen nog net de laatste maandagavondwandelingen mee die Peter Noy destijds organiseerde. En Peter wilde natuurlijk weten wie ze waren en of ze getrouwd zijn. Helemaal niet nieuwsgierig. Martien heeft nog een tijdje zijn mail naar Peter ondertekend met: 'Je weet wel, dat stel dat getrouwd is'. Na een jaar of anderhalf durfden ze voor het eerst mee met de herfstexcursie. Ze waren van mening dat je toch wel enige vogelkennis moest hebben om hier mee te mogen. Onzin natuurlijk en ze kwamen er later wel achter dat vogelkennis geen noodzaak is. Ze hebben nog een juvenielengetuigschrift mogen ontvangen na die eerste herfstexcursie. Dat vonden ze erg leuk. Martien vertelt, dat het leuk is om te zien dat het nu met de waddenexcursie allemaal vlot loopt, dankzij het eerder tot in de puntjes regelen van Peter Noy. Martien en José regelen dit jaar voor het eerst samen de herfstexcursie naar de Wadden. Hij heeft de contacten met Vlieland gelegd, het eiland dat het dit jaar wordt. Het draaiboek lag al klaar en dat scheelt veel werk. Dit voorjaar zijn ze voor het eerst meegeweest met de buitenlandse excursie naar Eilat in het uiterste zuiden van Israël. Daar zit echter wel een verhaal achter. Twee jaar geleden waren Dieny en Martien met vakantie in Ierland, toen Martien plotseling een hersenbloeding kreeg. Dat was natuurlijk enorm schrikken. Hij moest vervoerd worden van de westkust naar Dublin, om de beste zorg te krijgen. Al met al is hij er een behoorlijke tijd mee bezig geweest, maar achteraf kun je toch wel stellen dat hij veel geluk heeft gehad. Hij heeft weinig restverschijnselen, maar heeft wel last van snel concentratieverlies en zijn kortetermijngeheugen is ook minder geworden. Hij heeft nog een jaar op therapeutische basis gewerkt, maar besloot uiteindelijk toch om met werken te stoppen en niet nog een paar jaar door te werken tot zijn pensioen. Hij werkte bij Agrifirm, het vroegere Cehave in Veghel. Zijn werk bestond uit het adviseren van boeren met milieu- en bouwzaken en dan met name het vergunningentraject. Bovendien zou hij misschien wel overgeplaatst worden naar Apeldoorn naar het nieuwe hoofdkantoor, iets waar hij weinig trek in had. Dat verklaart gelijk waarom hij zoveel actiever is geworden voor de Vogelwacht: hij heeft nu de tijd! Door dit incident willen ze ook meer genieten als het kan en hebben ze besloten mee te gaan naar Eilat. En ze vonden het geweldig. Het was wel een strak beleid; om zes uur op en alle tijd die er is wordt aan de vogels besteed, maar dat vonden ze alleen maar fijn. Dat kan ook bijna niet anders, of het wordt een rommeltje met zo'n grote groep. Dieny vond vooral de enorme bellen met ooievaars prachtig. Tot wel vijftienhonderd vogels op voorjaars trek zie je dan voorbij komen. Ook de rotspartijen en de woestijn vond ze heel mooi. Ze vonden het een heel actieve vakantie maar geweldig mooi.

Bij de waddenexcursie hoort kibbeling

Dieny werkt in het Radboudziekenhuis in Nijmegen. Ze werkt daar op de afdeling Neonatologie. Dit is een specialistische afdeling die te vroeg geboren baby's met een te laag geboortegewicht en zieke baby's verpleegt. Ze werkt daar zeven dagen in de veertien dagen en dat doet ze al vanaf 1985. Ze begeleidt veel stagiaires en studenten in opleiding. Er is pas een nieuw computersysteem ingevoerd, epic genaamd en daar moet ze erg aan wennen. Wat ze wel fijn vindt is, dat als ze nu vrij is, Martien ook thuis is en ze samen leuke dingen kunnen doen. Dat kon eerst veel minder, omdat Martien aan het werk was, wanneer zij vrij was. Voorlopig kan ze nog even vooruit, ze moet nog wel een jaar of zes werken voordat ze met pensioen kan (mag). Maar, wordt er snel bijgezegd: 'Als ik het niet meer leuk vind, stop ik eerder hoor!' Ze hebben een zoon Lennard, hij is 21 jaar en studeert economie in Tilburg.

Prachtige tuin

Tijdens ons gesprek kijken we regelmatig in de prachtige tuin. Zou de Gekraagde Roodstaart gaan broeden in hun tuin? Dat zou wel heel leuk zijn. Er staat ook een soort zwaluwhuisje of mussenflat op een hoge paal die ze van een buurman konden overnemen. Hierin kunnen verschillende vogels broeden. Even verderop woont een familie die hun tuin (of landgoed) zeer vogelvriendelijk heeft ingericht. Daar hebben zij ook plezier van. De Koolmeesjes in het vogelhuisje naast het raam staan op uitvliegen. Er wordt nog regelmatig gevoerd, ondanks het regenachtige weer. Verder broeden er Groenlingen, Roodborstjes en de Gekraagde Roodstaart. Totaal veertien soorten. De Groene en de Grote Bonte Specht komen regelmatig voorbij. Ook de kraaien, die af en toe een eitje of jonge vogel meenemen, maar dat hoort er nu eenmaal bij. Sinds kort zit Martien bij de redactie van dit blad. Hij schreef al regelmatig in het Bruujsel en dat is de redactie niet ontgaan. Er was een vacature en die is nu dus gelukkig weer ingevuld. Hij moet zich nog een beetje oriënteren over zijn taken, maar ziet het met vertrouwen tegemoet. Martien doet ook mee met het inventariseren voor de nieuwe Sovonatlas. Hiervoor is een gigantische hoeveelheid informatie nodig, die voornamelijk door vrijwilligers in het veld verzameld wordt. Samen met Wim van Lanen en Wil Verbossen heeft hij een gebied bij Langeboom en Zeeland. Het is een kilometerhok van vijf bij vijf kilometer, hierin zijn acht kilometerhokken volgens een vast patroon geselecteerd. Ze moeten dit gebied minstens vier keer één uur bezoeken in vastgestelde periodes, waarvan vijf minuten een punttelling. Martien vindt het fijn dat hij de omgeving hiermee goed leert kennen. Soms gaat hij ook alleen op pad naar de Kraaienbergsse plassen, Keent of Paalderen bij Oss, waar een vogelvriendelijk gebied is aangelegd in de vorm van plas-dras. Hier kun je mooi steltlopers bekijken. Ook gaat hij regelmatig met Harrie Claasen op stap. Ze hebben pas allebei een telescoop gekocht in Budel, omdat ze vonden dat ze daar aan toe waren. Hij heeft die nu een paar weken en het bevalt erg goed, vooral aan het water is het fijn om de vogels dichtbij te halen. Samen met Dieny heeft hij de piepcursus in de nieuwe vorm

Martien (l) met pastoor Van Osch

gevolgd die Bart Gras gaf in de Groenhoeve. Ze hebben ook al eens de cursus met John Hermans en Jan Verhoeven gevolgd en die vonden ze ook interessant. Dieny heeft wel iets aan de sonogrammen gehad (dat was een nieuw aspect van de cursus), Martien iets minder. Martien is nu wel zo ver dat, als hij een melding krijgt op zijn telefoon van een bijzondere vogel, hij in de auto springt en er naar toe rijdt. Dat kon vroeger nooit! Hij zit in de groep die een ówatsappmeldingôkrijgt bij een bijzondere waarneming. De meldingen vindt hij wel interessant, de overige berichtjes hoeven voor hem niet zo nodig.

Bosuiltje

Pas geleden kreeg hij een melding dat er een jonge Bosuil bij het crematorium zat. Hij er naar toe en ja hoor, hij zat er nog. In de boom erbij zat wel een gat, maar daar was weinig leven te bekennen. Ook in de buurt was geen gat waar eventueel broertjes of zusjes konden zitten. Het beestje zat tussen de geparkeerde auto's, niet echt veilig dus. Dus maar in een kratje gezet en naar Wim van Lith in Nistelrode gebracht. Die was niet thuis, maar hij mocht hem wel in een kooitje zetten die aan de kant van de weg staan bij zijn huis. Zijn gegevens liet hij achter. Later belde Wim dat het beter was als hij het uiltje terug zou zetten waar hij hem gevonden had.

Dieny en Martien (4^e en 5^e van links) tijdens een excursie naar Schiermonnikoog

Dan zouden zijn ouders hem wel komen voeren. Dan heeft hij meer overlevingskansen dan in het asiel. Zo gezegd, zo gedaan. Martien haalde het beestje weer op en zette hem op de plek waar hij hem gevonden had. Later belde Peter van de Braak dat er een muis bij het uiltje lag, of hij dat soms gedaan had. Niet dus, met andere woorden, het beestje werd toch weer gevoerd door de ouders. Gelukkig maar. Het is over het algemeen beter om jonge vogels met rust te laten als ze verder gezond zijn. Ze worden meestal wel weer gevoerd door de ouders en op de grond verder grootgebracht. Ze hebben dan aanzienlijk betere overlevingskansen dan wanneer ze naar een vogelopvang gebracht worden. Hoewel dat natuurlijk met de beste bedoelingen gebeurt. Dieny en Martien vinden beide de uilen de meest interessante vogels. Maar ook stootvogels vinden ze mooi. Toen er een kast voor de Slechtvalken in de Sint Petruskerk geplaatst werd, mocht Martien ook mee. Hiermee kwam hij in de krant. Erg leuk natuurlijk. En de pastoor blij, want nu werd er iets gedaan aan de overlast van vogels. Slechtvalken zijn gek op (stads)duiven. Ook het ringen van Boomvalken in Mariaheide heeft hij meegemaakt. Na afloop van ons gesprek liepen we nog even door de tuin. Wat een ruimte! Mijn tuin kan er tien keer in. Hij heeft verschillende kamers, waaronder ook een grote groentetuin. Ze eten veel groente út eigen hofô Dat lijkt me mooi, zelfgekweekte onbespoten groenten. Wel veel werk om het allemaal bij te houden, maar daar heeft Martien dus ook meer tijd voor nu. De tuin goed bekijken ging niet, want de regen kwam gestadig uit de hemel vallen. Ook met terugfietsen ben ik behoorlijk nat geworden, ik leek wel een verzopen kat, maar ja, we smelten niet hoor.

Liesbeth Verkaar

Ringen jonge Boomvalken (mei 2013)

Nationale Vogelweek 2014

Ook dit jaar hebben Vogelbescherming en SOVON weer een week tot een Nationale Vogelweek uitgeroepen. Normaal is dat in de week waarin Hemelvaart valt, echter dit jaar was dit een week eerder. Traditiegetrouw doen we altijd mee met een Vogelvierdaagse. Deze start op maandagavond en eindigt op donderdagmorgen (hemelvaartsdagmorgen). Dit was nu niet mogelijk, zodat besloten werd om vier avondwandelingen te maken.

Op maandagavond 19 mei was de aftrap en maar liefst een zestigtal deelnemers uit de wijde omgeving stonden in de startblokken om mee te gaan. We hadden gelukkig die avond genoeg gidsen.

In vijf groepen liepen we de Maashorst in, vergezeld door twee studenten uit Tilburg, die voor hun studie een reportage moesten maken en hiervoor de vogelweek hadden uitgekozen. Het weer was prachtig en we hebben dan ook veel gezien. 's Avonds zijn de vogels iets rustiger met fluiten en het valt op dat enkele soorten, zoals de Grasmus zich nauwelijks laten horen. Toch waren de deelnemers zeer enthousiast. En dat bleven ze de verdere dagen. Dinsdag hadden we zo'n vijftig deelnemers en op woensdag en donderdag circa 45 deelnemers.

Het bleef gelukkig alle dagen droog en uiteindelijk mocht Koos 25 vogelpennen uitdelen aan deelnemers die alle vier de avonden meegelopen hebben. Er was zelfs een echtpaar uit Utrecht dat speciaal voor onze Vogelvierdaagse op camping Timmers verbleef, om op deze manier de Maashorst te leren kennen. Tijdens de avonden is er een groep geweest die zelfs de Nachtzwaluw gezien heeft en is er een overtrekkende Lepelaar waargenomen, buiten natuurlijk de 'gewone' vogels van de Maashorst.

De Vogelvierdaagse is ook volgend jaar zeker weer voor herhaling vatbaar.

Jan-Willem Hermans

Lepelaar (foto Harry Claasen)

Nachtzwaluw (foto Marc Gottenbos)

Wetenswaardigheden é door John Hermans

Nederlandse Boerenzwaluwen hebben enorm overwinteringsgebied

Nederlandse Boerenzwaluwen overwinteren sterk verspreid, zo blijkt uit onderzoek met geolocators (2011-2013). Onze doertjes' overwinterden van Centraal-Afrika tot helemaal in Botswana. Volgens trekvogelonderzoeker Raymond Klaassen (Vogeltrekstation) zijn er haast geen voorbeelden bekend van trekvogels die zo'n groot overwinteringsgebied hebben.

Zwaluwen uit dezelfde broedstal overwinterden meer dan duizend kilometer van elkaar, zo bleek uit de gegevens. Het merendeel van de gevolgde vogels bracht de winter door in Centraal-Afrika, in landen als Kameroen, Gabon, Democratische Republiek Congo en de Centraal-Afrikaanse Republiek. Een aantal zwaluwen reisde beduidend verder. Het verst vloog een vogel uit het Gelderse Culemborg, hij vloog helemaal door naar Botswana.

Het feit dat Nederlandse Boerenzwaluwen over vrijwel geheel Afrika ten zuiden van de Sahara uitwaaien, maakt het een uitdaging om de soort ook in zijn overwinteringsgebied te beschermen. Het onderzoek gaf ook aanwijzingen voor sleutelgebieden tijdens de trek. Zo lijkt bijvoorbeeld West-Afrika (Togo, Benin, Sierra Leone, Liberia) erg belangrijk te zijn als foerageergebied tijdens de voorjaarstrek. Hier bereiden de Boerenzwaluwen zich waarschijnlijk voor op het oversteken van de Sahara. Zonder goede omstandigheden in deze regio zou het oversteken van deze grote barrière problematisch kunnen zijn, met gevolgen voor het aantal Boerenzwaluwen dat in Europa tot broeden komt.

In 2011 en 2012 zijn in totaal honderd Boerenzwaluwen uitgerust met een geolocator. Dat is een zeer kleine datalogger ter grootte van een vingernagel, met een gewicht van circa 0,65 gram. Daardoor kunnen geolocators door relatief kleine trekvogels meegedragen worden. Geolocators registreren de lichtintensiteit over de tijd. Zo kan grofweg de positie bepaald worden. De Boerenzwaluw is één van de eerste Nederlandse vogelsoorten die met deze techniek is gevolgd. Geolocators zijn geen zenders. Daarom moesten de met een logger uitgeruste vogels worden teruggevangen, zodat de geolocator kon worden verwijderd. Dat is gelukt bij een kwart van de Boerenzwaluwen.

Boerenzwaluw (foto Peter van de Braak)

De Boerenzwaluw is een bekende en geliefde vogel van het boerenland, waar ze vooral in vee- en paardenstallen broedt. Deze trekvogel is van eind maart tot begin oktober in Europa te vinden; in de winter verblijven ze in Afrika. De soort staat op de Rode Lijst, omdat de aantallen Boerenzwaluwen in Nederland in de periode 1960-2000 meer dan gehalveerd zijn. Het laatste decennium is de stand stabiel. De kennis over trekgedrag en overwinteringslocaties van de Boerenzwaluw is door het onderzoek vergroot, al staan er nog de nodige vragen open. Al met al een geslaagd proefproject volgens de vrijwillige ringers, Vogeltrekstation (NIOO-KNAW), Stichting Hirundo en financier Vogelbescherming Nederland.

Door: Raymond Klaassen, Jouke Altenburg en Bennie van den Brink.

Uit: Nieuwsbericht Vogelbescherming, Donderdag 24 april 2014

Grote Bonte Spechten broeden succesvol in speciale nestkasten

Grote Bonte Spechten blijken heel goed in nestkasten te broeden. Sinds een aantal jaar controleert de nestkastenwerkgroep van de Vogelwacht Uden per jaar vier tot vijf succesvolle Grote Bonte Spechtenlegsels in zelfgemaakte nestkasten in de bossen van Odiliapeel, Noordoost Brabant. Het maken van dit soort kasten is tijdrovend werk en er is ook nog eens speciaal gereedschap voor nodig. Dit jaar hebben de spechten ook gebroed in commercieel verkrijgbare nestkasten, waardoor het van dichtbij bestuderen van deze spechten voor iedereen mogelijk wordt. Omdat Grote Bonte Spechten in zelfgemaakte hollen broeden is het lange tijd moeilijk geweest om de broedbiologie (timing, legselgrootte en broedsucces) van deze soort te volgen. Slechts tegen de tijd dat de jongen flink volgroeid en zeer vocaal zijn, zijn de nestholen goed te vinden, maar dan nog blijven de details van de legsels vaak verborgen.

In de database van het Meetnet Nestkaarten van Sovon en CBS zijn voor de Grote Bonte Specht over de jaren 2000 tot 2012 in totaal 122 nestkaarten opgenomen. Van deze gemiddeld tien nestkaarten per jaar zijn er maar drie uit nestkasten en die bevatten gedetailleerde gegevens. De gemiddelde datum waarop het eerste ei gelegd werd is 30 april en de gemiddelde legselgrootte is 4,6 eieren. Daarvan vliegen gemiddeld 3,4 jongen uit. Het gemiddelde nestsucces, het percentage van de nesten dat minimaal één vliegvlug jong oplevert, is 76,8 procent. Naarmate er elk jaar meer gedetailleerde gegevens van nesten binnenkomen, zal het beter mogelijk zijn om populatietrends te verklaren met broedbiologische gegevens.

Om deze gegevens voor een bredere groep beschikbaar te maken en in perspectief te zetten met onder andere het weer in het broedseizoen, publiceert NESTKAST, het landelijke NETwerk voor STudies aan nestKASTbroeders, jaarlijks ook de broedresultaten van deze hollenbroeder in haar [jaarverslag](#).

***Zes eieren van de Grote Bonte Specht in een commerciële nestkast
(foto Lambert Verkuijlen)***

Nadat Grote Bonte Spechten in de bossen van Odiliapeel in 2005 en 2006 nestkasten van Koolmezen gekraakt hadden en zelf succesvolle legsels produceerden, heeft de nestkastenwerkgroep van de Vogelwacht Uden en omstreken sinds 2007 speciale nestkasten opgehangen voor de Grote Bonte Specht. Dit zijn kunstmatig uitgeholde berkenstammen van vijftig tot vijftig centimeter diepte, een binnenmaat van twaalf bij twaalf centimeter en een Trespas® deksel. Deze nestkasten hangen op een hoogte van anderhalve meter, waardoor ze via het deksel goed te controleren zijn. Al meteen in het eerste jaar werden deze kasten bezet en waren succesvol. Door de jaren heen zijn er steeds meer kasten bezet geraakt. Door wekelijkse controles en de registratie daarvan via de [Digitale Nestkaart](#) van Sovon zijn er sindsdien elk jaar gedetailleerde broedbiologische gegevens beschikbaar van deze specht, al zijn het er nog onvoldoende om gedegen uitspraken te doen.

Voor het kunstmatig uithollen van berkenstammen is echter speciaal gereedschap en veel geduld nodig, als de berkenstammen van de juiste diameter al te krijgen zijn. Hierdoor hangen maar zeer weinig van deze nestkasten in Nederland. Het is dan ook een verheugende ontwikkeling dat dit jaar Grote Bonte Spechten succesvol hebben gebroed in commerciële nestkasten van [Vivara](#) Natuurbeschermingsproducten.

In een proefopstelling in Odiliapeel werd een dergelijke kast op 27 maart 2013, al laat in het seizoen, opgehangen en meteen in gebruik genomen door een paartje Grote Bonte Spechten. Deze waren op 19 april klaar met het verder uithakken van de nestholte, waarbij het haksel afkomstig van de wanden als nestmateriaal gebruikt werd (zie foto). Het eerste van de zes eieren werd op 27 april gelegd en in de loop van de tijd verdween één ei, wat heel gebruikelijk blijkt te zijn bij deze spechten. Van de vier jongen die uit kwamen is er één doodgegaan, de andere drie zijn uitgevlogen. Deze resultaten laten zien dat de commerciële nestkast goed voldoet en dat daarmee het onderzoek naar de broedbiologie van de Grote Bonte Specht binnen handbereik komt van veel meer nestkastonderzoekers.

*Vier Grote Bonte Spechtjongen in nestkast
(foto Lambert Verkuijlen)*

Tekst: Leo Ballering, NESTKAST en [Sovon Vogelonderzoek Nederland](#). Bericht uitgegeven door Sovon Vogelonderzoek Nederland en NESTKAST op vrijdag 13 september 2013.

Ringonderzoek legt kwetsbaarheid jonge Zeearenden bloot

Sinds 2006 broedt de Zeearend weer in Nederland. Tot en met 2013 zijn er op vier broedlocaties 21 jongen uitgevlogen, waarvan er veertien zijn geringd. Tenminste drie van die veertien jonge vogels kwamen in de problemen, en twee vogels overleefden dat niet. Eind december nog werd een jonge Zeearend, die in 2013 in het Lauwersmeer ter wereld kwam, dood teruggevonden bij Doesburg. Ringonderzoek leert ons veel over de verspreiding van vogels. Het maakt ook duidelijk dat net als andere vogels de eerste levensjaren van een Zeearend moeilijk zijn. Sinds de vestiging in 2006 gaat het de Zeearend in Nederland voor de wind. In 2013 werd op vier locaties in Nederland gebroed: in de Oostvaardersplassen, het Roggebotzand, het Lauwersmeer en de Biesbosch, allemaal terreinen van Staatsbosbeheer. De jonge vogels worden kort voor uitvliegen in het nest geringd door ervaren ringers die aangesloten zijn bij het Vogeltrekstation van het NIOO-KNAW. Door de vogels te ringen leren we meer over hun verspreiding en levensloop. Van de 21 tot nu toe in Nederland uitgevlogen jongen zijn er veertien van een metalen ring en een opvallende kleurring voorzien. Het aantal terugmeldingen is tot nu toe echter gering. In de winter zwerven de jonge vogels er lustig op los. Er kwamen waarnemingen binnen uit Nederland, Frankrijk en Duitsland. Het ringonderzoek wijst echter ook uit dat het niet voor alle jonge Zeearenden goed afloopt. Eén van de twee vogels die in 2011 in de Oostvaardersplassen uitvlogen werd in augustus 2013 tijdens het oogsten op een tarweakker bij Niehove, Groningen teruggevonden. De resten van de dode vogel werden door een combine vernalen. Een roemloos einde voor de óvliegende deur! De doodsoorzaak is onbekend. Opmerkelijk is ook de vondst van een ogenschijnlijk in goede conditie verkerende vogel in de IJsseluitwaarden bij Doesburg in december 2013. Deze vogel was in de zomer van 2013 in het Lauwersmeer geringd. Vinder Gerrit Smeitink uit Doesburg: „De vogel was niet mager en had geen breuken. Ik vraag me af wat de doodsoorzaak is. Zonde van zo’n mooie vogel!“ Omdat de melding pas later bekend werd was het helaas niet meer mogelijk het karkas te onderzoeken. Een jonge vogel uit de Biesbosch werd met vergiftigingsverschijnselen opgeraapt in een weiland om vervolgens weer opgelapt te worden in het vogelopvangcentrum in Zundert.

Door de goede zorgen kon de vogel al snel weer worden vrijgelaten. Zeer waarschijnlijk dezelfde vogel werd enkele maanden later gefotografeerd bij het Lauwersmeer. Het ringonderzoek aan de in Nederland broedende Zeearenden wijst uit dat de uitgevlogen jonge vogels kwetsbaar zijn. De drie vogels die in 2013 werden gevonden vertellen een duidelijk verhaal. Overigens kunnen we niet uitsluiten dat er meer jonge Zeearenden gesneuveld zijn. De helft van de veertien uitgevlogen geringde jongen is namelijk nog niet teruggezien. Het is opmerkelijk dat van zulke opvallende vogels toch weinig meldingen van afgelezen ringen binnen komen. Met andere technieken zoals het bevestigen van zenders zouden we meer informatie kunnen krijgen over het terreingebruik en de lotgevallen van de Nederlandse Zeearenden. De recente vondsten bewijzen dat dergelijke informatie nodig is om deze majestueuze vogels goed te kunnen beschermen.

Uit: Nieuws Vogeltrekstation, Wageningen/Driebergen 17 april 2014

Ernstig bedreigde Velduil broedt op uitzonderlijk veel plekken

In een aantal weidevogelgebieden in Friesland, Utrecht en Overijssel is men de afgelopen tijd verrast door broedende Velduilen. Dat is uniek, want de soort broedt in Nederland eigenlijk alleen nog maar op de Wadden met jaarlijks tussen de 22 en 27 broedparen. De Velduil staat als ernstig bedreigd op de Rode Lijst. Het [zeer grote aantal muizen](#) dit jaar is waarschijnlijk de verklaring voor het grote aantal broedgevallen. In Friesland, in de Eempolder (Utrecht) en in de polder Mastenbroek (Overijssel) zijn de afgelopen tijd meerdere broedende Velduilen waargenomen. Dat is nogal bijzonder: in de polder Mastenbroek bijvoorbeeld broedde in 1983 voor het laatst een Velduil; nu zijn er aanwijzingen voor zo'n vijf nesten. Het is een laat broedende soort, die nu nog op eieren zit of kleine jongen heeft. Daardoor zijn ze erg kwetsbaar voor uitmaaien. Wees dus alert op nesten van Velduilen bij u in de buurt en waarschuw de lokale Agrarische Natuurvereniging als u aanwijzingen heeft voor een broedgeval.

Velduil (foto Harry Claasen)

Moeilijk te vinden nesten

Een nest van een Velduil is niet eenvoudig te lokaliseren. Omdat ze bij daglicht actief zijn, nemen de uilen bijzondere voorzorgsmaatregelen om hun nest niet te verraden: ze lopen in de broedpauze steeds een eindje van het nest weg voor ze opvliegen. Ook blijven ze deels door tunnelvormige loopgangen in het hoge gras gedekt. Jonge uilen drukken zich bij verstoring op het nest plat op de bodem. De beste aanwijzing voor de aanwezigheid van een nest is een wakend mannetje. De kans dat er in de buurt een vrouwtje op het nest zit is dan groot.

Nomadische Velduil

Velduilen zijn heel opportunistisch. De uilen zwerven, zowel in het overwinterings- als broedgebied net zo lang rond tot ze een goed jachtterrein hebben gevonden. Het voedsel van de Velduil bestaat voor meer dan negentig procent uit woelmuizen: vooral veld- en aardmuizen. Ze broeden waar ze voldoende voedsel vinden en zijn in tegenstelling tot veel andere soorten niet plaatstrouw. Van twee in Nedersachsen (Duitsland) geringde vogels bijvoorbeeld werd er één twee jaar later 667 kilometer noordelijker gevonden in Noorwegen; de andere zeven jaar later 2.183 kilometer oostelijker in Rusland.

Meld broedende Velduilen bij ANV

Dit jaar is een goed Veldmuizenjaar in Nederland en dat verklaart waarom de uilen nu met meerdere paartjes broeden buiten de reguliere broedgebieden. Gerrit Gerritsen van Vogelbescherming Nederland heeft een aantal nesten in Mastenbroek gelokaliseerd. Volgens hem is het echt uniek dat er in korte tijd meerdere nesten zijn gemeld: "Eens in de dertig, veertig jaar is het een extreem goed Veldmuizenjaar en daar komen Velduilen op af. Het is een waanzinnig mooie vogel, die een spanwijdte van maar liefst een meter heeft. Ik hoop dat mensen in andere polders alert zijn en om zich heen kijken naar Velduilen. Meld ze bij de Agrarische Natuurvereniging in de buurt en probeer zo de maaidatum uitgesteld te krijgen. Elk nest dat we kunnen redden is er één!"

Bericht uitgegeven door Vogelbescherming Nederland op dinsdag 3 juni 2014

Slechtvalken op CHV-gebouw Veghel geringd

Op 26 mei 2014 zijn de Slechtvalken op het CHV-gebouw weer geringd. De jongen zijn al zo'n drie weken oud. Dit jaar bestaat het nest uit drie jongen. Aan de hand van de dikte van de poten was te zien dat het twee mannetjes en een vrouwtje zijn. Het gewicht was boven de maat, wat betekent dat ze voldoende voedsel krijgen. Dat was ook wel te zien aan de nestkast die vol met resten lag.

De drie jongen kregen grijze ringen met een drieletterige code, die op afstand met een verrekijker af te lezen zijn. Tijdens het ringen vlogen beide ouders volop alarmerend rondom het CHV gebouw.

Opvallend was dat er weinig Turkse Tortels en meeuwen te zien waren. De CHV-medewerker gaf ook aan dat ze aan het aantal vogels al kunnen zien of de Slechtvalken aanwezig zijn bij het nest. Na het ringen zijn de jongen weer in de nestkast terug geplaatst. Hopelijk zien we ze over een drie weken uitvliegen!

Peter van de Braak

Twee broertjes en zusje Slechtvalk worden geringd (foto's Peter van de Braak)

Azuurmees in de Maashorst

Net zoals alle dagen (al vele jaren lang) sta ik ook deze morgen, zaterdag 19 april 2014, vanaf schemer op mijn telpost Brobbelbies-Zuid in het natuurgebied de Maashorst bij Uden. Al enkele weken is er behoorlijk weinig trek en het wachten is ook deze dag dan maar weer op leuke soorten. Het eerste leuke dat voorbijkomt is een adult vrouw Beflijster (7.55 uur). Tegen twintig over negen vliegen er een luid roepende man en vrouw Slechtvalk over die, gezien hun capriolen, het voorjaar in de bol hebben. De tweede leuke soort is binnen.

Rond kwart over tien komt er vanuit het zuiden een kleinere vogel, die ik meteen herken als mees, over mijn telpost gevlogen. Deze valt bij de bomen achter de telpost in. Mijn eerste conclusie is dat dit wel een van de Pimpelmezen zal zijn die regelmatig in deze bomenrij zit. Doordat hij daar ging zitten roepen en ik de roep wat vreemd vond klinken (leek op een Pimpelmees, drielettergrepig, maar scherper en afwijkend genoeg om er aandacht aan te besteden) ben ik er naar toe gelopen. Toen ik de vogel in de kijker had, zag ik meteen dat het een heel witte mees was. Helaas vloog hij meteen weg maar viel toch weer in, in de bomenrij honderdvijftig meter ten oosten van de telpost. Doordat de staart wat lang leek, dacht ik aan een Staartmees, maar het vliegbeeld en geluid klopten niet. Hier kon ik hem vrij snel weer terugvinden doordat hij ook daar weer ging zitten roepen. In dezelfde boom zat ook een witkoppige Staartmees. Met de verrekijker zag ik meteen dat het of een afwijkende Pimpelmees, Pleskes Mees (hybride; kruising tussen Pimpelmees en Azuurmees, red.) of Azuurmees moest zijn. Daarom meteen een hele rits foto's gemaakt.

Helaas bleef de mees hoog in de boom zitten. Ondanks de adrenaline besepte ik toch dat ik de mees ook nog eens goed moest bekijken en allerlei kenmerken moest noteren. Gedurende ongeveer vijf minuten heb ik hem vervolgens met de kijker zitten bekijken. Omdat ik nog nooit een Pleskes Mees, Azuurmees of afwijkende Pimpelmees had gezien, had ik alle kenmerken van deze soorten helaas niet exact in mijn hoofd. Tot overmaat van ramp had ik ook geen vogelboek bij me. Voorzichtigheidshalve heb ik hem daarom dan ook maar eerst via de whatsappgroep van Vogelwacht Uden doorgegeven als mogelijke Pleskes Mees. Door de slechte ontvangst van internet bij de waarneemplek (dit is al jaren zo) lukte het niet om een foto door te sturen. Maar hopelijk zou een van de Udense vogelaars (ik hoopte op Toy Janssen) wel snel reageren en kon ik aan hem de door mij waargenomen kenmerken doorgeven. Maar helaas, er kwam geen enkele reactie. Omdat ik echter een zeer dringende afspraak had waar ik absoluut niet onderuit kon en ook niet wilde, kon ik helaas niet bij de plek blijven en liep ik snel terug naar de auto (ca. 10 minuten). De mees was toen ik weg ging nog steeds ter plaatse in de bomenrij naast mijn telpost. Bij de auto aangekomen lukte het gelukkig wel om een foto te appen. Toen pas begonnen de reacties. Toy belde vrijwel meteen op met de mededeling dat er een Azuurmees op de foto stond. Hij zou de waarneming op DB-Alerts zou zetten.

Azuurmees (foto Gerard van Aalst)

Tevens heb ik aan hem de exacte plek uitgelegd zodat hij eventuele belangstellenden zou kunnen informeren. Verder heb ik ook nog telefonisch contact gehad met Peter van de Braak van Vogelwacht Uden en ook aan hem heb ik de benodigde informatie doorgegeven. Verder heb ik nog de nodige informatie verstrekt via de Whatsapp groepen Uden, Nijmegen en Groot Grave en aan Bart Brieffies (DBA) die mij belde. Daarna ben ik naar huis gereden waar ik de korte tijd, die ik nog had, heb gebruikt om de waarneming, plekinfo en hoogst noodzakelijke informatie in te voeren op www.waarneming.nl. Hierna moest ik echt weg. Dit verklaart ook waarom ik pas 6 avonds de foto's en de door mij in het veld waargenomen kenmerken kon invoeren.

Azuurmees (foto internet)

Helaas is de vogel de rest van de dag niet meer teruggevonden. De dag erna had ik mijn telpost verplaatst naar de plek waar de Azuurmees de dag ervoor gezien was, maar ook toen liet hij of zij zich niet meer zien, ondanks intensief zoeken door Henk van den Acker en ondergetekende.

Buiten de opvallende roep, heb ik in het veld nog de volgende kenmerken waargenomen: zuiverwit petje, opvallende grote witte vleugelvlek, bijna witte tertials, zwarte poten (zonder ringetjes), grote witte zijvlaggen aan de staart en een klein zwart snaveltje. De waarneming is inmiddels door mij ingediend bij de CDNA. Wanneer zij deze waarneming aanvaarden, is dit dus de eerste waarneming voor Nederland en West Europa!

Gerard van Aalst

Noot van de redactie:

*Voordat de waarneming van de Azuurmees officieel goedgekeurd wordt en **an** de boeken**mag**, dient dit soort zeldzame waarnemingen eerst nog via de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA) te verlopen. Dit traject kan één tot twee jaar duren. De CDNA stelt zich tot doel het verzamelen, beoordelen en archiveren van gevallen van zeldzame vogelsoorten en vogelondersoorten in Nederland. Hierbij worden in principe die soorten **zeldzaam**geacht die in de afgelopen dertig jaar gemiddeld minder dan tweemaal per jaar in Nederland zijn waargenomen. Indien een waarneming wordt goedgekeurd wordt de soort toegevoegd aan de lijst Nederlandse Avifauna. De CDNA doet haar werk in gezamenlijke opdracht van de Dutch Birding Association (DBA) en de Nederlandse Ornithologische Unie (NOU). Deze organisaties financieren het werk van de CDNA op grond van een van tevoren vastgestelde begroting.*

De Azuurmees is een dwaalgast in Midden- en Noord-Europa, voornamelijk in de periode oktober tot april. Tot en met 2010 zijn er 119 gevallen, de meesten in Finland en Polen (55%). De meest westelijke gevallen waren in Kroatië en Zuid-Frankrijk, meer dan een eeuw geleden. Ongeveer de helft van het aantal gevallen was in de 19e eeuw en in de eerste helft van de 20e eeuw. In de laatste decennia is het aantal gevallen in Midden-Europa sterk afgenomen, met in de laatste twintig jaar slechts 29, voornamelijk in Finland en Polen. In Nederland is deze zeer zeldzame vogel dus nog nooit waargenomen. Nu dus afwachten wat de CDNA hierover beslist.

Iedere derde zaterdag van de maand komen ze bij elkaar om te beleven wat vogels kijken is. Soorten als Klapekster, Nachtzwaluw en Kerkuil pronken op hun waarnemingslijsten. JeugdVogelwacht Uden is hét voorbeeld voor alle volwassen leden. Een verslag van de activiteiten mag als eidooier dan ook niet ontbreken in het Bruijsel.

Seizoen 2013/2014

Stadsvogels

Op 22 februari verzamelen er tien JeugdVogelwachters bij de Groenhoeve. Het is een aparte plek. Normaal ontmoeten we elkaar in één of ander mooi natuurgebied, maar de Groenhoeve ligt in de stad. Dat komt goed uit want het thema van die dag is stadsvogels. De kinderen zitten in tweetallen en krijgen twee soorten waar ze vandaag extra goed op zullen letten. Vogels die veel in de stad zitten zoals de Koolmees, Kauw, Pimpelmees, Houtduif of Spreeuw.

Vogelbescherming heeft hier voor kinderen prachtige info over die te vinden is bij ãnleiding over vogels op de site van de vogelbescherming:

<https://www.tuinvogeltelling.nl/scholen/index.cfm?act=tekst.downloads>

Ekster

Herkennen

- Eksters zijn grote, zwart-witte vogels met een lange staart.
- Hij is ongeveer 45 cm groot.
- Als je goed kijkt, zie je een glans over de veren. Hierdoor lijkt het net of ze verschillende kleuren hebben. Zoals bij een zeepbel.
- Mannetjes en vrouwtjes zien er hetzelfde uit.

Voedsel

Eksters eten eigenlijk alles: insecten en hun larven, zaden, bessen, maar ook dode beesten en jonge vogels. Etenresten van mensen vinden ze ook lekker. De ekster komt bijna overal voor, omdat hij veel verschillende dingen eet. Insecten vindt hij in weilanden, parken en in tuinen. Dode beesten vindt hij vaak aan de rand van de weg.

Nest

De ekster maakt zijn nest in de vork van grote, hoge bomen. Maar soms ook in heggen of struiken. Het nest is groot en rond. De bovenkant van het nest is helemaal dicht. Het nest bestaat uit takjes, modder en klei.

Leuke ekster weetjes

- Eksters zijn heel nieuwsgierig! Vooral glimmende dingen vinden ze interessant.
- Andere vogels zoals torenvalken en ransuilen gebruiken oude ekster nesten om zelf een nest in te maken. Dat scheelt zelf klussen.
- Ekster communiceren met hun staart. De baas van de groep herken je doordat hij zijn staart het hoogste houdt.

TIP

(let voor klagen op het)

De kinderen vertelden elkaar waar ze de vogel makkelijk aan kunnen herkennen en of we de vogel tussen de huizen zouden zien of in het stadsparkje. Ze verbazen zich over de mooie kleuren en vormen van de vogels. Nu leren ze ook wat de vogels eten. En waar eten is, daar vind je de vogels. Belangrijke kennis dus voordat je op pad gaat.

We hadden ook een wenssoort en dat was de Appelvink. Alle kinderen zijn het erover eens dat dit een prachtige vogel is met een bijzonder grote snavel. Niemand had ooit eerder de appelvink gezien, maar toch zit die gewoon in het stadsparkje dat we gaan bezoeken.

Dan wordt het tijd om het veld in te gaan. Er zijn vijf groepjes en elk groepje let op twee van de stadsvogels. We gaan tellen hoe vaak we elke soort tegenkomen en iedereen gokt van tevoren welke vogel we vandaag het meeste zullen zien. Allemaal

samen letten we op de Appelvink. We hebben geluk vandaag. Het is helder weer en het zonnetje komt erbij. Als we de Artillerieweg aflopen zien we ze al: de Houtduiven, Eksters, Merels en Spreeuwen. We hebben moeite om ze te tellen, zoveel zijn het er.

We lopen naar het stadspark en het gekke is dat daar vandaag juist minder vogels zitten. Hoe komt dat toch. De vogels zitten graag in de buurt van de huizen omdat er veel voedsel te vinden is en in het stadsparkje is nog niet veel te vinden. Toch moeten er veel vogels het stadsparkje van tijd tot tijd bezoeken. De kinderen gaan dan op zoek naar bewijs van de aanwezigheid van vogels. Janneke en Anne vinden takken met vogelpoep. Sanne en Siep vinden veertjes. Guus en Bas vinden een walnoot die aangepikt is door een Gaai. Daan vindt zelfs een complete dode Zwarte Kraai.

Na al dat zoekwerk is er tijd voor de koeken die Hermien heeft meegebracht. Nog even klauteren in de bomen en dan gaan we terug. De Spreeuw wint vandaag want die hebben we het meeste gezien. De Appelvink hebben we helaas vandaag niet gezien, behalve op het plaatje.

Appelvink (foto Peter van de Braak)

Struinen

Struinen door de Maashorst, even van de paden af. Het was wat fris die ochtend, vandaar dat we vlug wilden gaan lopen. Toch eerst even luisteren naar de eerste Tjiftjaf dit jaar. Dit kleine bruin/groene vogeltje is weer terug uit Afrika en verwelkomde ons.

Struinen met toch een doel: vier vogelsoorten zoeken. Deze vier zijn al volop aan het zingen; Boomleeuwerik, Veldleeuwerik, Boomklever en Zanglijster. De laatste hoorden we al snel zingen bij het Natuurcentrum de Maashorst. Nu nog drie te gaan! In het beekdal zijn we tussen de bramen door richting de Slabroekse Heide gelopen. Gelukkig hadden we bovenop de heuvel pauze. Deze mooie klimboom konden we niet voorbij gaan voordat we erin waren geweest. Bij de boom hebben we het geluid van de Boomleeuwerik geïdentificeerd; du-lu-lu-lu! Direct na het geluid van de mobiel kwam er al een Boomleeuwerik boven ons hoofd zingen. Fantastisch hebben we deze leeuwerik met zijn korte staart door de telescoop gezien. Soort twee was binnen!

Wat verderop hebben we de poelen geïnspecteerd op kikkers. Een grote Bruine Kikker zwom rustig in de poel rond. Wat verderop hoorden we een geluid wat toch wel erg leek op de Boomklever. En ja hoor, een koppel Boomklevers was zelfs al bezig een nest te maken. Deze blauworanje vogel met zijn zorro-streep liet zich mooi bekijken. Soort drie was binnen! Dan komen we weer een poel tegen, ook deze maar even onderzoeken. Vele Bruine Kikkers en Padden waren er aan het paren. Het verschil tussen een Pad en kikker was goed te zien. Ook het verschil in kikker- en paddendril zagen we (paddendril is een sliert en kikkerdрил een hoop bij elkaar). Er werd zelfs geprobeerd een kikker te kussen, met de hoop dat-ie een prins werd....helaas! Nu op zoek naar een veld waar de Veldleeuwerik zou kunnen zingen. Vanuit de sloot hadden we het beste zicht. De Veldleeuwerik hebben we helaas gemist, maar met drie van de vier doelsoorten waren we tevreden.

Een jeugdlid zei nog: als ik geen jeugdgroep had en naar buiten keek was ik zeker binnen gebleven en had ik achter de PC gezeten. Maar nu kan ik 's middags wel bedenken dat ik ben wezen struinen in de Maashorst!

Watervogels

Op 19 april staan de watervogels op het programma. Daarvoor hebben we veel water nodig. In het gebied waar de JeugdVogelwacht actief is, is dat bij het Hemelrijk en bij de Hoffmans plassen. We verzamelen daarom bij de Nistelrooijsbaan, een van de ingangen naar de Hoffmans plassen. Het is mooi weer en we hebben twee telescopen bij ons. Telescopen zijn vandaag erg handig want de plassen zijn erg groot en zonder telescoop zie je alleen maar een dobberend puntje op het water.

De Hoffmans plassen zijn ontstaan door zandwinning. Het zand wordt bijvoorbeeld gebruikt in de bouw en als het zand verdwijnt, verschijnt het water. Het zand wordt op één plek op vrachtwagens geladen. Daar zien we wel honderd zwaluwen. Het zijn Oeverzwaluwen. Deze vogel maakt zijn nest door een gat in het zand te graven en aan het eind zit dan zijn nest. De zwaluwen hebben deze keer gekozen voor het zand bij het laadpunt van de vrachtwagens. Jammer want daar kunnen ze niet blijven. We lopen verder en ineens horen we een vogel zingen. Een soort rateltje is het. Het blijkt een Braamsluiper te zijn. Deze vogel heeft het water niet nodig. Hij zit toevallig in de bramen rondom de plassen. We stellen de telescopen op om over de eerste plas te turen. We zien dan de Meerkoeten, Aalscholvers, Futen, Wilde Eenden en Grote Canadese Ganzen. Ze dobberen op het water of (zoals de Aalscholvers) zitten op de pijpen die het zand afvoeren.

Dan lopen we verder en komen bij een fantastisch grote hoop zand. Die moet natuurlijk beklommen worden. Vorig jaar hebben hier de Oeverzwaluwen in gezeten, maar je ziet nu ook dat de vogels niet altijd op precies dezelfde plek terugkomen.

In het Riet horen we een vogel de hele tijd doorzingen. Dat is een Kleine Karekiet.

Je ziet hem bijna niet, maar je hoort hem heel goed. Hij houdt zich vast aan een rietstengel als hij aan het zingen is. Dan wuift hij een beetje met de wind mee. Lekker hoor, als je al schommelend een leuk deuntje kunt zingen. In de andere plas zit een stukje zand dat langzaam het water inloopt. Hier zitten vaak Scholeksters of Kleine Plevieren te zoeken naar eten. We willen wel eens weten wat die hier te eten vinden. Met stokjes pieren we in de bodem. We vinden een slakje en een soort worm. Dat eten de vogels dus op. We speuren met de telescoop het landje in de tweede plas af. We hebben geluk. Er zit een Kleine Plevier. Als je goed kijkt zie je een geel ringetje rond zijn oog. De hele tijd rent hij over het strandje en prikt af en toe met zijn snavel in de bodem. Hij zoekt dan naar voer zoals wij net deden met stokjes.

Dat maakt hongerig, dus het is tijd voor de koeken die Hermien weer heeft meegebracht. Na de koeken zegt Bart dat er iets gemist wordt bij de Hoffmans plassen. Als je naar vogels wilt kijken is het belangrijk dat de vogels niet wegvliegen, omdat ze ons zien. Daarvoor is een schuilplekje nodig waar je achter kunt zitten om naar de vogels te kijken. We gaan met z'n allen een schuilscherm maken van materiaal dat er al ligt. Na een tijdje werken staat er een mooi schermpje dat we plechtig openen. Na al dat werk zijn we moe maar voldaan en gaan we weer op weg naar de parkeerplaats waar de ouders de kinderen op komen halen. Op de terugweg horen we ineens een rauwe roep, het is een Fuut.

We zetten snel de telescoop op. Daan valt zowat achterover van die enorme Fuut in de telescoop waarvan bijna elk veertje te zien is. Hij heeft een hele mooie kuif rondom zijn kop. Om half twaalf is het jammer genoeg alweer het einde van een mooie ochtend JeugdVogelwacht.

Echt naar buiten?

Ken je kinderen die wel warmlopen voor een grote portie natuur op elke derde zaterdag in de maand hier erg graag tijd voor vrij willen maken? Geef ze de gratis *ôBuitengidsô* die is te downloaden op onze site of laat ze contact opnemen met mij, zodat ze zich op kunnen geven. Een keer vrijblijvend meelopen kan natuurlijk altijd.

Opgeven kan op www.vogelwachtuden.nl, klik op *ôWerkgroepô* en dan *ôJeugdVogelwachtô*

Jeugdcoördinator Peter van de Braak (telefoon 0413-253586)

Vakantie in de Algarve

Van 2 tot 16 april 2014 zijn Ramon en ik naar de Algarve geweest. Het was eigenlijk een beetje ter vervanging van de reis naar Eilat, waar de Vogelwacht dit jaar naar toe ging. Deze omgeving trok ons niet zo aan en we wilden toch graag een periode vogelen in het voorjaar. Dus werd het Zuid-Portugal.

Niet alleen maar vogelen

Het mooie van met zijn tweeën op vakantie gaan, is dat je zelf kunt bepalen wanneer je wat doet. Wij vinden het heerlijk om 's morgens te vogelen en 's middags iets anders te gaan doen, zoals stadjes en dorpjes bekijken of heerlijk op een terras zitten met een drankje. De Vogelwachtreizen zijn ook altijd fantastisch, je krijgt de vogels op een presenteerblaadje, alleen is het dan de hele dag vogelen en veel rijden. Wij vinden dat te veel, we hebben ook culturele interesses. Nadeel is dan wel dat je dan niet zo veel vogels ziet, want met twee zie je natuurlijk veel minder dan met zesentwintig man. Toch hebben we ons best gedaan en er aardig wat bij elkaar gesprokkeld, waarvan ook enkele mooie soorten.

Geelpootmeeuw

We verbleven tussen Armação de Pêra en Porches, ongeveer een uur rijden ten westen van Faro, waar we op vlogen. Wat je daar ziet is echt vreselijk; tientallen witte torens met alleen maar appartementen langs de kustlijn. Het toerisme viert hier hoogtij, al was het op het moment dat wij er waren niet druk. De meeste appartementen stonden leeg. Ons appartement was wel mooi, alles er op en er aan en lekker ruim, met zwembad en zicht op zee en de palmbomen. We hadden er zelfs een huismeeuw, een Geelpootmeeuw die kwam kijken als we op ons balkon gingen eten. Als we vijf tot tien minuten in onze (huur)auto zaten, kwamen we midden in de natuur terecht. We hebben de beschrijvingen van Joop Bergsma meegenomen die op de Vogelwachtsite staan en daar hebben we veel aan gehad. Al was het niet overal meer zoals Joop het beschreef, zijn verhaal kwam uit 2007, zeven jaar geleden dus al weer.

Onder het dorpje Pêra ligt een prachtig natuurgebied vlakbij ons onderkomen, Salgados genaamd. Daar zijn we best veel geweest, zowel 's morgens als 's avonds. We hebben ons horloge op Nederlandse tijd laten staan, dus waren we altijd lekker vroeg in de natuur, Portugese tijd, terwijl het eigenlijk voor ons een uur later was. Het is een afwisselend landschap met bomen, struiken en kale stukken, ook riviertjes en ruïnes kom je daar tegen. Daar deden we ook een paar mooie waarnemingen, zoals de Steltkluut. We zagen er heel veel, wat een drukke vogels zijn dat. De Griel met zijn grote oog en zwart-witte vleugelpunten als hij wegvliegt. De Grijze Wouw, deze zagen we op minder dan tien meter afstand. Eerst dacht ik aan een Blauwe kiekendief, maar de ronde lichte kop gaf uitsluitsel. Hij zat op een elektriciteitsdraad, wouw wat mooi! De Bijeneters, het blijven schitterende vogels en je hoort ze al van verre. De IJsvogel die voorbij kwam vliegen toen we even zaten te rusten aan een beek. Hij ging vlak bij ons zitten, adembenemend. En Blauwe Ekster, die zie je overal, maar zijn ook prachtige vogels. Wat we er ook heel veel zagen en hoorden was de Grauwe Gors (sleutelbos), de Graszanger (onvermoeibaar) en heel veel Kuifleeuweriken, bijna tot je er gek van werd. Ik heb de meeste goed aangekeken, maar heb er geen Kalanderleeuwerik tussen kunnen ontdekken met zijn donkere ondervleugels, terwijl dat wel lukte met de Vogelwachtreis.

Komen die misschien later terug, want we zijn maar tot 16 april gebleven? Toen we er een keer ô avonds gingen wandelen, stond de zon in onze rug en kon je de kleuren van de vogels heel goed zien. We waren bij een groot stuk brak water, waar veel vogels vertoeven. Prachtig was dat en de vogels reflecteerden in het water, dus zag je ze dubbel. Ze waren allemaal rustig aan het fourageren en dat met een lekker temperatuurtje van twintig graden en geen wind, dat is pas echt genieten! We zijn hier gebleven tot het donker werd. De zonsondergangen in de Algarve zijn trouwens ook schitterend.

Binnenland

We maakten ook verschillende excursies naar het binnenland. Rocha de Pena was zo'n uitstapje, een mooi bergdorpje, een uurtje ten noorden van ons onderkomen. We hebben daar heel veel bloemen gezien, die zag je trouwens in de hele Algarve, hele velden vol met alleen maar bloemen, zo mooi. Vooral het Zonneroosje zag je overal. Helaas weinig vogels deze wandeling, wel veel Kleine Zwartkoppen.

Monchique was ook zo'n uitstapje naar het binnenland, je vindt hier nog veel oude badhuizen. Hier ligt het hoogste punt van de Algarve: Foja. Daar zagen we een Slangenarend en Roodstuitzwaluwen. Je kon goed zien dat die net een slagje groter zijn dan de Boerenzwaluwen. Op een rustig pleintje zonder verkeer hebben we daar heerlijk vis gegeten, dat is ook vakantie. Twee keer zijn we richting Faro gereden, eerst naar Vilamoura, een mooi natuurpark met informatieborden en een kijkhut. Er kwam een schaapsherder met schapen voorbij en op de rug van de schapen zaten verschillende Koereigers, een koddig gezicht. Een Grote Bonte Specht zat op een lantaarnpaal keihard te roffelen. De hele omgeving genoot mee.

Zonneroosje (onder)

Kijkhut bij Vilamoura

De tweede keer gingen we naar het Ria Formosa Nature park. Hier was ik al eerder met de Vogelwacht geweest. De herinneringen kwamen snel terug. Vooral de Purperkoet vanuit de kijkhut kon ik me nog goed herinneren. Die zagen we nu ook weer. Hier zagen we ook heel veel vogels en veel verschillende soorten, voornamelijk strandvogels. Vanuit de kijkhut zagen we een soort weervogels, familie van de Huismus, mooie nestjes maken. Het zijn waarschijnlijk ontsnapte exemplaren, maar ze zijn wel prachtig: knalgeel en een zwarte kop. Ze hebben iets weg van een Zwartkopgors, maar dat waren het niet. Die zag ik wel in Bulgarije. Hier zagen we ook de Kwak en de Woudaap, prachtig om te zien hoe die zich voortbewegen in het riet met hun klauterpoten.

ô Middags zijn we de oude stad Faro ingegaan, op verschillende plekken kon je fadomuziek horen, de typische muziek uit Portugal. Dat geeft wel een lekker sfeertje. We zijn ook naar de uiterste westpunt van Europa gereden. Rauwe natuur en enorme rotspartijen die uit de zee omhoog rijzen en koud, dat waren we niet meer gewend. Ook weer veel bloemen tussen de rotsen. Het deed wat denken aan de ôBurrenô in Ierland. Aan de Atlantische kant was een mooi groot strand waar gesurft werd op hoge golven. We zagen vele nationaliteiten, mooi om te zien en knap als het lukt om op de plank te blijven staan en je mee te laten voeren door de golven. Er zat een groepje Engelsen zeetrek te tellen, maar het was geen vetpot die dag.

Portugal staat bekend om zijn tegeltjes; muren vloeren banken, allemaal met tegeltjes belegd, heel kunstig. In Carvoeiro zagen we een muurschildering met tegeltjes, de Hop stond er op afgebeeld. Wij vonden het erg mooi.

We zijn ook een dag naar Castro Verde gegaan om op zoek te gaan naar trappen. Dat ligt net buiten de Algarve. We zagen die dag mooie soorten, maar helaas geen trappen. De gebieden zijn ook goed afgesloten met hekwerken en je kunt er alleen met een gids in. Ze worden goed beschermd, wat natuurlijk wel prima is. Al met al een heerlijke vakantie met van alles wat: vogelen, zwemmen, zowel in zee als in het zwembad bij ons onderkomen, dorpjes en steden bekijken, lekker eten en drinken. Even opladen om er daarna weer tegenaan te kunnen! Met dank aan Joop voor de beschrijvingen.

De Hop geschilderd op tegeltjes

Liesbeth Verkaar

Excursie Tuinen Vivara en de Vilt

Het is zondag 30 maart, net terug van onze reis naar Israel en er stond al een volgende excursie op het programma: naar de tuinen van Vivara in Venray. Ik had enkele vogelfoto's van Mark van Els gezien, dus was benieuwd hoe die tuinen eruit zien. Samen met ongeveer tien andere leden togen we naar Venray. Aangekomen bij Vivara zagen we een nieuw aangelegde tuin, speciaal gericht op het aantrekken van allerlei vogels. Voor wie het niet weet, Vivara is de winkelspecialist van Nederland op het gebied van voer, nestkasten etc. voor vogels in de vrije natuur. Via Vogelbescherming Nederland en ik zag nu ook via de Duitse natuurbond wordt er door Vivara heel veel geïmporteerd, samengesteld en verkocht. Vooral van het wintervoer ken je Vivara. We mogen wel een beetje reclame maken, want Mignon krijgt nu diverse nestkasten en cadeaus voor het Huiszwaluwproject, helemaal gratis.

In de tuin stond onder andere een Oeverzwaluwcabine die heel interessant was. Aan de achterzijde kun je bij de nestjes komen, dus schoonmaken en controleren is heel eenvoudig. Aan de voorzijde lijkt het een kunstmatige wand, heel mooi gemaakt en zeker iets om bijvoorbeeld te plaatsen op de Hofmans Plassen, waar nu elk jaar Oeverzwaluwen broeden, maar die dikwijls worden verstoord door de werkzaamheden. Vanuit een schuilhut konden we mooi Groenlingen en enkele Putters zien, soorten die graag afkomen op al het voedsel wat her en der hangt. Aan de overzijde van de tuin staat de winkel waar we aan de buitenzijde even gekeken hebben naar allerlei nestkasten die er hingen. Mignon merkte hierbij op dat de huiszwaluwtillen met een vijf tot tien nestjes tegen het huis aan bevestigd moeten worden en dat deze tillen veel beter werken dan de tillen die op palen staan. De warmte-uitstraling van een stenen wand zorgt ervoor dat deze tillen veel beter bezet worden. (ik geloof 50% tegen nog geen 10% van de tillen die op palen staan). Een heel mooie tuin, niet zo groot, maar de moeite waard.

Omdat we nog tijd genoeg over hadden besloten we om naar de Vilt bij Beugen te gaan. Willie wist de weg en na een omweg kwamen we dan aan bij de Vilt. De Vilt is een oude Maasarm en sinds enkele jaren heeft het Brabants Landschap dit gebied behoorlijk opgeschoond. Het dreigde dicht te groeien, maar nu heb je weer enkele grote open plassen en waterranden waar allerlei steltlopers zich kunnen ophouden. Net de auto uit of we hoorden en zagen al een Blauwborst. Door de telescoop konden we de Blauwborst allemaal goed zien. Boven ons vloog een grote groep Slobeenden. Deze Slobeenden zullen nog wel op doortrek zijn en komen dan even bij de Vilt om hier bij te tanken en weer verder te vliegen naar noordelijker streken. Verder zagen we ook veel Kuifeenden en enkele Krakeenden.

Iets verder zagen we de Ooievaar op het nest zitten. Dit is een van de weinige Ooievaars in Noord-Brabant die hier elk jaar komen broeden. Aan de andere zijde van de Vilt zou er ook een moeten broeden, maar hier hebben we alleen maar een leeg nest gezien. Aan de andere zijde van het water hoorden enkele personen het kenmerkende ðiggengeluid van de Waterral en ondertussen zag ik op een weiland enkele vreemde ðkwikstaarten Met de telescoop zag ik drie Waterpiepers die al geheel in zomerkleed waren, een niet-alledaagse waarneming. In zomerkleed lijken ze veel op kwikstaarten dus daar kan je ze gemakkelijk mee verwarren. Net toen ze wegvlogen kwam Peter van de Braak er toevallig aangelopen, maar hij heeft ze helaas gemist en ze lieten zich ook niet verder zien. Langs de waterkant zagen we nog enkele Kleine Plevieren staan en vloog er een Witgat weg. Aan de zwarte ondervleugels kun je gemakkelijk het verschil zien met de Bosruiter die lichte ondervleugels heeft. Ook de tijd van het jaar kan een hulpmiddel zijn: de Bosruiter komt pas in mei bij ons en eind maart tot half april vliegen veel Witgatjes door.

Beide zijn soorten die in de bossen van Noord-Europa broeden. Inmiddels was het al zo laat dat we besloten om niet het gehele gebied te bezoeken, op Bart na die nog doorging met vogelen. Daarom zijn we met de auto naar de andere plas gereden. Hier zagen we de eerste Oeverzwaluw van het jaar (iets eerder hadden we al een Boerenzwaluw gezien) en ook weer enkele Slobeenden. Alles bij elkaar de moeite waard, maar dit kwam ook door het prachtige voorjaarsweer dat we die dag hadden.

John Hermans (tekst en foto's)

Witgatje links (zwarte ondervleugels) en Bosruiter rechts (lichte ondervleugels)

Bijzondere Waarnemingen

Voorjaarstrek is niet zo sensationeel qua aantallen als in het najaar. Vaak is het veel uren tellen om leuke soorten zien overkomen. Gerard van Aalst en Henk van den Acker bemannen vele dagen telpost zuid. Beflijsters is bijna een standaardsoort geworden voor deze telpost. Deze noordelijke lijsters foerageren graag in het begrazingsgebied. De Azuurmees die Gerard heeft ontdekt, is wel de soort voor zijn trekteltijd. Dit is de eerste keer dat deze soort in Nederland is waargenomen. Na de melding via Whatsapp en vervolgens op waarneming.nl kwamen er vele vogelaars op af. Helaas is deze vogel niet meer teruggevonden. Twee dagen later meldt John Hermans een mannetje Steppekiekendief ter plaatse. Door het snelle doorgeven van deze soort hebben meerdere vogelaars deze soort mooi gezien!

Beflijster (foto Marc Gottenbos)

Via onze whatsappgroep komen er naast leuke anekdotes van leden ook vele waarnemingen voorbij. Mocht je hieraan willen deelnemen laat me dit dan weten.

Wil je op de hoogte blijven, kijk regelmatig op onze site www.vogelwachtuden.nl.

Peter van de Braak (Inventarisatiewerkgroep), T: 0413-253586 E: petervandeBRAAK@gmail.com

Datum	Aantal	Soort	Locatie	Waarnemer
04-03-2014	1	Grote Kruisbek	Maashorst - Brobbelbies	Steeff van Lith
08-03-2014	2	Krooneend	Maashorst - Hofmans Plassen	Martien van Dooren
09-03-2014	204	Kraanvogel	Veghel - De Donken	Leo Ballering
23-03-2014	2	Waterral	Uden - Wijstgronden	Martien van de Elzen
30-03-2014	1	Zwarte Wouw	Boekel - Mutshoek	Hans van den Heuvel
02-04-2014	3	Beflijster	Maashorst - Begrazingsgebied	Chris van Lieshout
03-04-2014	1	Visarend	Uden - Melle	Harry Claasen
04-04-2014	1	Purperreiger	Telpost Brobbelbies Zuid	Gerard van Aalst
15-04-2014	1	Rode Wouw	Maashorst - Brobbelbies	Dirk Eykemans
16-04-2014	1	Smelleken	Telpost Brobbelbies Zuid	Gerard van Aalst
16-04-2014	1	Krooneend	Veghel - De Aa	Arend Vermaat
17-04-2014	1	Krooneend	Veghel - Centrum	Ton Hermans
19-04-2014	1	Azuurmees	Maashorst - Begrazingsgebied	Gerard van Aalst
21-04-2014	1	Steppekiekendief	Nistelrode - Rakse en Loonse Beemden	John Hermans
22-04-2014	1	Zwarte Ooievaar	Telpost Brobbelbies Zuid	Arend Vermaat
24-04-2014	1	Grauwe Kiekendief	Volkel - Vliegbasis	Henk Heijmans
25-04-2014	1	Draaihals	Telpost Brobbelbies Zuid	Gerard van Aalst
25-04-2014	2	Bontbekplevier	Volkel - Hemelrijk	Harry Claasen
27-04-2014	1	Duinpieper	Princepeel	Harry Claasen
12-05-2014	9	Bonte Strandloper	Volkel - Hemelrijk	Harry Claasen
12-05-2014	1	Drieteenstrandloper	Volkel - Hemelrijk	Leo Ballering

Vogel in de Maashorsté óde Steppekiekendiefô

Het is Tweede Paasdag, 21 april 2014. Van tevoren even de Maashorst bezocht en hier mooi een Boomklever en Grote Bonte Specht kunnen fotograferen. Daarna doorgereden naar Revennekes. Dit gebied ligt net over de natuurbrug over de A50 ter hoogte van Nistelrode. Het is er erg nat, een duidelijk wijstgebied. Enkele jaren geleden heeft Staatsbosbeheer dit weten uit te breiden met enkele weilanden en een paar jaar geleden heb ik hier in de winter een tijdje een Roerdomp gezien. Ook zat er in het voorjaar af en toe een Sprinkhaanzanger te zingen. Daarom was ik er naar toe gegaan, maar helaas tijdens de rondgang weinig gezien en gehoord. Ik loop terug naar mijn auto en hier zie ik net William van der Velden en Jan van den Tillaart aan komen rijden. Uiteraard gestopt, volop pratend en ons aan het verbazen over de vele Graspiepers die er voorbij vlogen, zag ik ineens in een hoek een vogel aan komen vliegen. Mooi kwam de vogel langs gevlogen, een ôKiekôzeiden we al meteen, mannetje Blauwe of Grauwe, maar William en ik zeiden al snel dat we een zwarte punt in de vleugels zagen in plaats van een zwart vlak. De vogel ging op een weipaal zitten en meteen hebben we het circus in werking gesteld: via whatsapp en enkele telefoontjes hebben we een aantal personen weten te bereiken. Ondertussen werd de vogel gestoord door een Torenvalk en vloog weer op. Hierbij duidelijke foto's gemaakt en ook duidelijk waargenomen dat de vlek in een punt liep en niet een heel vlak was, dus 100% volwassen mannetje Steppekiekendief, een echt BBZ-tje. (ôbijzondere waarnemingô red.). Gelukkig hebben nog enkele leden meer de Steppekiekendief gezien. Na ongeveer een kwartier vloog de vogel weg richting Brobbelbies. We zijn hier nog gaan kijken maar konden verder niets meer zien. Later op de dag zag ik op Waarneming.nl dat ze in Lopik een volwassen mannetje hadden gezien, naar mijn mening onze vogel.

Steppekiekendief

Hij komt qua vorm en grootte veel overeen met de Grauwe Kiekendief. Het vrouwtje is net als Grauwe en Blauwe Kiekendief bruin met een witte stuit en is lastig van Grauwe en Blauwe Kiekendief te onderscheiden. Het mannetje is wel duidelijk te onderscheiden van de andere kiekendieven. Hij is namelijk zeer licht van kleur (grijs-wit) en heeft een zwarte wig aan de vleugelpunten. Een Blauwe Kiekendief heeft ook zwarte vleugelpunten maar die lopen vlak af. Het is een vogel van open en droge steppen, maar hij komt ook voor in andere open gebieden en graanvelden. Hij broedt net als de andere kiekendieven op de grond. Jaagt in een lage zoekvlucht. In Europa komt hij vooral voor in Rusland. Verspreiding loopt hierbij door in oostelijke richting. De soort wordt redelijk vaak ver ten westen van het broedgebied waargenomen. Waarnemingen komen uit Zweden, Denemarken en ook Nederland. In Nederland zijn waarnemingen bekend in de periode april-oktober. Bij ons is het geen broedvogel, maar een duidelijke trekvogel die overwintert in India en in Afrika ten zuiden van de Sahara en oostelijk van het Tsjad Meer.

John Hermans

***Steppekiekendief
(foto's John Hermans)***

Dagexcursie Sallandse Heuvelrug; helaas net te laaté ô

Zondag 20 april om zes uur in de morgen stonden er twaalf vogelaars van de Vogelwacht Uden gereed bij de Groenhoeve voor een dagexcursie naar de Sallandse Heuvelrug voor misschien wel een van de laatste keren dat de Korhoen in Nederland is te zien. Want dat het hier bar slecht mee is gesteld, dat is zeker. Een stuk of vijftien à twintig en dan is het schoon op. Dit zijn nog niet eens allemaal Nederlandse Korhoenders. Een gedeelte is geïmporteerd uit Zweden en is te herkennen aan het feit dat deze geringd zijn en iets kleiner en met kortere poten dan de Nederlandse. Deze

vogels gedijen goed in uitgestrekte heidevelden. Met het verdwijnen van deze heidevelden in Oost-Nederland, de toename van de recreatiedruk en vooral de verdroging van de voedselgebieden is er eigenlijk geen bestaansmogelijkheid meer voor de Korhoenders in Nederland.

Waar is ie nou?

Van maart tot eind mei is de baltsperiode, meestal op dezelfde plaats en vroeg in de ochtend. De haan begint dan vanaf een verhoging de hennen te lokken met koerende, sissende geluiden onderwijl sprongen en korte vluchten makend. Tevens worden de witte staartveren uitgezet. Voor negen uur moet je er zijn om te kunnen genieten van dit spektakel. Vandaar het vroege tijdstip van ons vertrek uit Uden. Om half acht waren we bijna ter plaatse, maar we moesten de auto's op zo'n zes kilometer van de baltsplaats parkeren. Tot negen uur is de weg die door het gebied van de Korhoenders loopt afgesloten/verboden voor auto's. Later hoorden we dat, als je het gebied van de andere kant benadert de loopafstand maar 2,5 kilometer is. Deze onverwachte extra wandeling van een uur in een glooiend landschap was er wel de oorzaak van dat we te laat op de baltsplaats aankwamen, ondanks dat er voor één van ons een aanmoediging op het asfalt was gekalkt. Hup John. Een paar snelle lopers hebben de laatste Korhoen, klaar met het baltsen voor die dag, nog net over de weg terug zien vliegen naar hun foerageergebied en daar vind je ze niet meer terug. Maar de meesten van ons hebben dit van horen zeggen moeten hebben. Dat was wel een forse domper op een overigens prachtige wandeling. Helaas te laat voor de laatste Korhoen van deze dag. Om negen uur ging het hek van de weg en kwam het autoverkeer weer op gang. Via een andere, ook prachtige route zijn we weer terug gewandeld naar de auto. Onderweg kwamen we nog een fotograaf tegen die ons prachtige foto's liet zien, die hij die ochtend geschoten had van de baltsende Korhoenders.

Helaas, net te laat voor de Korhoen

Vol bewondering en toch ook wel met de nodige afgunst bij sommigen van ons keken wij er naar. Terug bij de auto werd na de koffie en een boterhammetje besloten om naar de Oehoe in de steengroeve bij Winterswijk te gaan kijken. Ook dat wilde aanvankelijk niet erg lukken, hij was onvindbaar in de steengroeve. Maar uiteindelijk wisten John en Jan Willem hem toch te vinden, verscholen achter een wilgenstruik tegen de helling. Iedereen blij en ook opgelucht, want zonder succes weer terug naar Uden, dat was onze eer te na. Deze imposante vogel zat ons heel relaxt aan te kijken in de telescoop. Een goede foto maken was onmogelijk vanwege de afstand en met name de takken die er voor zaten. Maar hij zat in ons eigen geheugen opgeslagen en dat is nog mooier dan in dat van een fototoestel. Omdat er vanwege het mooie weer een ijscokar ter plaatse aanwezig was, konden de liefhebbers zich hier te goed aan doen alvorens we de thuisreis weer aanvaardden. Eind goed, maar niet alles.

Eerst koffie en wat eten

Excursiedeelnemers: Peter van de Braak, Harry Claasen, Jo Donkers, Martien van Dooren, Annette Elfrink, Dieny Fleuren, Bart Gras, Jan-Willem Hermans, John Hermans, Lenie van Heusden, Jordy Houkes en Isidro Rendon.

Martien van Dooren (tekst en foto's)

Fietstocht in teken van 25 jaar VLU

Op de fiets langs 25 landschapselementen van het VLU

Het Vrijwillig Landschapsbeheer Uden (VLU) heeft op zondag 27 april 2014 haar jaarlijkse fietstocht door het fraaie buitengebied van Uden gehouden. De tocht van 2,5 uur (25-30 km) ging langs 25 landschapselementen waar het VLU de afgelopen jaren aan gewerkt heeft. Men startte om tien uur op de markt in Uden tussen het oude Raadhuis en het nieuwe Prilleke. Er waren zo'n tien deelnemers vanwege het donkere, regenachtige weer die ochtend. Rond 13.00 uur was men weer terug op de markt. Volgens woordvoerder Ernest de Groot VLU kregen de deelnemers een fraaie route voorgeschoteld door het Udens buitengebied langs 25 verschillende landschapselementen. Coördinator Willem Peters vult aan: 'voor vele planten en dieren zijn kleine landschapselementen van levensbelang. Elk landschapselement is in feite een mini natuurgebiedje. Het VLU maakt zich al 25 jaar sterk voor deze kleine landschapselementen als poelen, knotwilgen, elzensingels, eikenhakhoutwallen, wilgenstruwelen, rietruigten, vennen en heideveldjes.'

VLU 25 jaar actief met landschap in de weer

Het VLU bestaat dit jaar 25 jaar. Het VLU is elk jaar 12 keer per jaar actief in het landschap met gevarieerde werkoctenden. Het VLU zorgt voor gereedschap, begeleiding, koffie/thee en koek. Iedereen mag mee helpen. Het is gezond, leerzaam en gezellig. Elk jaar organiseert men in april een educatieve en recreatieve fietstocht door het fraaie landschap rond Uden. Voor nadere informatie kun je terecht bij Willem Peters (0413-252529) of Ernest de Groot (0413-251370).

Ernest de Groot

Grand tour Andalusië

Veertiendaagse rondreis door Zuid-Spanje met alleen maar hoogtepunten

Al jaren stond deze reis hoog op ons verlanglijstje. De vele aanbiedingen in de krant, maar vooral de enthousiaste verhalen van andere mensen, deed ons besluiten om voor deze schitterende veertiendaagse rondreis door Zuid-Spanje te kiezen. In het reispakket zat ook een middenklasse huurauto waarmee we de route, die ons van Malaga, Ronda, Cadiz, Sevilla, Cordoba, Granada en weer terug naar Malaga voert, konden overbruggen (zie routekaartje). In totaal hebben we ruim tweeduizend kilometer over voornamelijk rustige wegen gereden. Behalve aan de kust, daar heb je een drukbereden autoroute (A7). We (Sjan en ik) hadden vooraf met elkaar afgesproken dat het een combinatie zou worden van vogels spotten en mooie stadjes bezoeken ofwel cultuurhappen. De deal was dus snel gemaakt en niets stond ons meer in de weg om te gaan. Na afloop durven wij te stellen dat dit een ideale combinatie was, we hebben ervan genoten!

We landden op donderdag 1 mei, aan het einde van de middag, op het vliegveld van Málaga. Een vrij grote luchthaven. Niet gek, want hier komt immers het gros van de buitenlandse vluchten richting Spanje binnen. Wat direct opviel was de aangename temperatuur van 20 tot 25 graden. In Nederland was het op dat moment immers koud en regenachtig. Nadat we onze huurauto hadden opgehaald (we kregen een mooie witte BMW, niet slecht dus ☺), reden we direct door naar ons eerste overnachtingshotel, net boven Málaga.

De volgende ochtend vroeg op om naar het eerste natuurgebied te rijden, Laguna de Fuente de Piedra. Dit schitterende plas/dras gebied ligt zo'n zestig kilometer ten noorden van Málaga. Mignon had mij daar op geattendeerd. Zij is daar dit voorjaar, samen met Ad, geweest en het was hen uitstekend bevallen. Ook van Koos en José hebben we bruikbare tips over het gebied gekregen. De uitgebreide en gedetailleerde reisverslagen en routebeschrijvingen van de Vogelwacht hielpen ons tijdens de reis om de juiste vogellocaties te vinden. Zonder deze

informatie wordt het lastig zoeken (denk aan Nationaal Park de Doñana) en mis je dus veel vogelsoorten. Maar goed, terug naar de Laguna de Fuente de Piedra. Deze lagune (2,5 km breed en 6,5 km lang) is de enige plaats in Europa waar de Flamingo's regelmatig broeden. Het is een beschermd natuurreservaat met het grootste zoutmeer van Spanje. Behalve flamingo's huizen hier tientallen andere trek- en broedvogels, die je zo vanaf de weg/vlonderveld of nabij gelegen vogelkijkhut kunt zien. Een voordeel van dit zoutmeer is, dat het 's zomers niet helemaal droogvalt. In het eenvoudige bezoekerscentrum konden we terecht voor informatie en een lekkere kop koffie. We hadden die dag geluk, het waterpeil was redelijk hoog, zodat het er miegelde van de watervogels. Ik kon mijn geluk niet op. Op korte afstand zagen we tientallen Steltkluten foerageren in het ondiepe water. Een koddig gezicht, zo'n fragiele vogel met ontielig lange poten. In Nederland gaan we uit ons dak wanneer je twee Steltkluten (zoals laatst tijdens de Hemelvaartexcursie) bij het Ezumakeeg (Friesland) ziet.

Verder zagen we tientallen Huis-, Roodstuit- en Gierzwaluwen maar ook Bonte Strandloper, Krombekstrandloper, Drieteenstrandloper, Steenloper, Bontbekplevier, Kluut, Lepelaar, Koereiger, Lachstern en niet te vergeten Flamingo's. Deze statige vogels met hun lange, dunne nek en dikke kromme snavel zaten op behoorlijke afstand. Jammer genoeg scheidde ons een groot hek van de landtong waarop de beesten zaten te rusten (zal niet voor niks gedaan zijn, denk ik). Ook schildpadden (grote en kleine) zwommen in een lokaal plasje.

Stelkluut (Laguna de Fuente de Piedra)

Nationaal Park de Doñana

Vanuit ons tweede overnachtingshotel in Chiclana de la Frontera hebben we op zondag 4 mei een bezoek gebracht aan het Nationaal Park de Doñana. Dit 50.000 hectare groot gebied is een van de belangrijkste wetlands van Zuid-Europa en bestaat uit afwisselende landschappen, variërend van hoge kale stuifduinen, beboste duinen en uitgestrekte moerassen. Ik had mezelf vooraf goed ingelezen in de reisverslagen van Jan-Willem Hermans en Peter van de Braak (zie website Vogelwacht Uden), zodat de verwachtingen hooggespannen waren. Nadat je via het dorpje Bonanza de zuidkant van het gebied binnenrijdt, waan je jezelf in een andere wereld. Ongelofelijk, wat een rust en stilte, behalve dan de duizenden vogels die voor een kakofonie aan geluiden zorgen.

Nadat we de auto uitstapten werden we, in de verzengende hitte, omringd door honderden stekende kleine mugjes. Sjan dacht toen nog óh jé, waar ben ik aan begonnen! Maar goed dat zij muggenolie (deet) had meegenomen. Dat hielp enigszins om de muggen op afstand te houden. Wat een vogels zagen we daar tussen de zoutpannen! In het ondiepe water foerageerden honderden steltlopers die we van dichtbij konden bekijken en fotograferen. Leuke soorten in dit gebied waren onder andere Flamingo, Ooievaar, Lepelaar, Kleine Zilverreiger, Steltkluut, Kuifleeuwerik, Rode Wouw, Zwarte Ibis, Raaf, Kleine Zwartkop, Krooneend, Dwergstern en Dwergarend. We kwamen ogen en oren tekort, wat een vogels wauw! Ik ging uit mijn dak, terwijl Sjan zelfs haar haren met ádeet! had ingesmeerd om de venijnige mugjes weg te houden. Moe maar voldaan kwamen we 's avonds weer terug in ons hotel voor een heerlijk warme maaltijd.

Flamingo's in Nationaal Park Doñana

Nadat we het havenstadje Cadiz hadden bezocht, reden we door naar ons volgende hotel in de buurt van het mooie Sevilla. Vanaf daar zijn we de noordzijde van Nationaal Park de Doñana binnengereden. Nadat we de lagunes van del Acebuche hadden bezocht (hier was op dat moment niet zoveel te zien), gingen we naar het nabij gelegen El Rocio. Hoewelé , een aanwezige fotograaf liet mij vol trots een foto van een Lynx zien die hij eerder die week in het gebied had gespot. Helaas, vandaag dus niet. Volgens de beschrijving van de Vogelwacht is in de buurt van El Rocio een mooi natuurgebied met diverse vogelkijkhutten. Bij het

Bezoekerscentrum van La Rocina hebben we verschillende van genoemde vogelkijkpunten bezocht van waaruit je een mooi uitzicht hebt op de omliggende omgeving. Vanaf de eerste hut hadden we mooi zicht op een Purperkoet en een Zwarte Ibis die tussen het riet zaten te scharrelen. Ook een Blauwe Ekster liet zich even zien (helaas heb ik deze maar kort gezien, je kunt niet alles hebben). Ook hier was het genieten van de mooie natuur. De rust en stilte zijn hier overweldigend. Plotseling werden we opgeschrikt door het gekrijs van een baltsende Dwergarend die recht over de kijkhut kwam gevlogen. Mijn fototoestel maakte overuren. Nadat we hiervan bekomen waren, reden we door naar het kleine dorpje El Rocio. Op de naastgelegen waterplas wemelde het weer van de watervogels, die ik helaas niet allemaal op naam kon brengen. Er is al veel geschreven over dit typische óschaakbord-dorpô (1.200 inwoners) met alleen maar onverharde wegen. Apart blijft het wel, je waant jezelf in een cowboystadje uit vervlogen tijden waar de tijd heeft stilgestaan. Die dag dat wij er waren, was het er erg rustig. Het schijnt hier tijdens Pinksteren extreem druk te zijn. Dan staat dit doorgaans bijna uitgestorven dorpje volledig op zijn kop door de komst van ongeveer een miljoen pelgrims.

De witte kerk van El Rocio

Flamenco danseressen op het Plaza de España

uitgedoste flamenco danseressen, liepen door de stad. Een mooi en vrolijk gezicht. Op doorreis naar het volgende hotel in Mengibar hebben we Córdoba aangedaan. Wie in Córdoba is moet beslist eens de wereldberoemde moskee de Mezquita bezoeken. Toentertijd, na de moskee van Mekka, de grootste ter wereld.

Bruisend Sevilla

Een bezoek aan het oude Sevilla mag natuurlijk niet ontbreken. In deze bruisende hoofdstad van Andalusië hebben we de enorme kathedraal bezocht. Zeer de moeite waard (we zijn er ca. drie uur binnengeweest). Ook het Plaza de España was indrukwekkend. Het is in deze steden behoorlijk warm, zo tussen de 35 en 40 graden. We vielen met onze neus in de boter: toen wij er waren was het net de ôWeek van de Flamencoô Tientallen, vaak uitbundig

In koningsstad Granada hebben we een bezoek gebracht aan het wereldberoemde Alhambra Paleis en  s avonds een authentieke flamencoavond bijgewoond. De volgende morgen zijn we doorgereden naar ons laatste hotel in La Cala de Mijas aan de zonnige kust van de Costa del Sol. In een luxe viersterrenhotel hebben we hier de laatste vijf nachten doorgebracht. Een bezoek aan het drukke en grauwe Gibraltar (GB) was meer voor de statistieken. Altijd leuk om een  selfie  (foto van Gibraltar aap) via de Whatsapp met de mede Vogelwachters te delen.

Vale Gieren

Op mijn verlanglijstje stond nog de Vale Gieren in het Parque Natural de la Sierra. Tijdens een eerdere buitenlandreis van Vogelwacht Uden zijn hier diverse Vale Gieren gespot. Via een bochtige weg reden we via Ronda (een bezoek waard) naar Grazalema en vervolgens de bergen in naar Zahara de la Sierra. Het grillige berggebied is hier van een ongekennde schoonheid en vormt een schitterend decor voor de Vale Gier. Ik zie hem liever hier dan in Keent (NL) enkele jaren geleden. De Vale Gier (gyps fulvus) is een broedvogel in bergen van Mediterraan gebied. Deze majestueuze vogel is ongeveer   n meter lang (van kop tot staart) en heeft een vleugelspanwijdte van circa 2,5 meter. Het is hiermee een van de grootste vogels ter wereld. Nadat we een tijdje omhoog gereden waren, ontdekte Sjan plotseling een groot   lhouet   in de lucht. En jawel hoor, Vale Gieren! Super, mijn dag kon niet meer stuk. Hier kwamen we voor! Op een veraf gelegen rotsrichel konden we zelfs een jong ontdekken. Met het fototoestel en de telescoop in de aanslag konden we een tijdje van dit bijzondere schouwspel genieten. De rust en stilte in dit onherbergzame gebied maakte het plaatje compleet.

Aan al het moois komt ook een einde. Na twee weken van de omgeving, de mooie natuur, de vele vogels en het zonnige weer te hebben genoten, stond het vliegtuig op donderdag 15 mei al op ons te wachten. Na een voorspoedige vlucht van zo n 2,5 uur landden we aan het einde van de middag op Schiphol, waar het druilerige weer ons eraan herinnerde dat we weer terug in Nederland waren. We hebben een verrassende vogel-/cultuurreis naar het mooie Andalusi  gehad. We raden dit iedereen aan. Rest ons iedereen te bedanken voor de vele bruikbare tips (reis- en vogeltips) en niet te vergeten Peter en Tineke Huijs waarvan wij de telescoop mochten lenen!   

Peter Noy
(tekst en foto  )

Vale Gier (Parque Natural de la Sierra)

BIG DAY in de Maashorst

Op 4 mei om zeven uur ôs ochtends stonden maar liefst vijftien deelnemers klaar om mee te doen aan de Big Day. Voor degenen die dit binnen onze club niet kennen: het is een competitie binnen de Vogelwacht waarbij het erom gaat welke groep de meeste vogels ziet of hoort. Dit alles binnen de grenzen van de Maashorst (provinciale wegen) en zeven uur tijd. Al een aantal jaren organiseren we dit in het voorjaar, waarbij het record op 92 vogelsoorten staat. Zeldzaamheden als Roodpootvalk, Roodmus en Visarend zijn hierbij gezien. Dit jaar hadden we als thema: *Wie verslaat Jan Verhoeven?*

Al snel werden er kleine groepjes gevormd:

Groep 1: Mark Stevens, Mark Poulussen en John Hermans;

Groep 2: Jos van de Wijst, Jan-Willem Hermans, Theo Vos en Henk Arnoldussen;

Groep 3: Annette Elfrink, Simone Schraven, José Escher en Ria de Vent (vrouwenteam);

Groep 4: Jan Verhoeven, Chris van Lieshout, Hans van den Heuvel en Isidro Rendon.

Koos en ik hadden afgesproken voor de communicatie en de catering (koffie) te zorgen. De spelregels konden die ochtend niet meer besproken worden, daar was geen geduld meer voor. Zodra de lijsten verdeeld werden, spurten de groepen weg. Prachtig om te zien dat iedereen een Aalscholver over zagen komen, maar er bewust niet naar keek, in de hoop dat een ander deze niet zag vliegen. Het was nog rond het vriespunt, dus best fris! Maar al snel kwam de zon op en werd het een aangename temperatuur. Na een uurtje kregen we al een tussenstand van de meeste groepen, waaruit bleek dat ze gelijk opliepen. Koos en ik zijn nog even naar de drie vennen gegaan, we wilden immers ook de Bosuil zien, wat ons gelukt was. Hier kwamen we het enthousiaste vrouwenteam tegen. Ze stonden naar een groepje Kruisbekken te kijken die bovenop de dennen zaten. Bonte Vliegenvanger, Roodborsttapuit, Zwartkop werd genoteerd. Nog net zagen we een tweetal reeën over de heide lopen.

Vervolgens zijn we nog even gaan kijken bij de Hofmansplassen, daar kwamen we de groep van Jan Verhoeven tegen. Zij waren al op de Kanonsberg geweest, waar ze de Raven hadden gezien. Alle Zwaluwen werden genoteerd, evenals Witte Kwikstaart en Oeverloper. Koos en ik besloten om maar eens koffie te gaan zetten. De eerste koffiestop was bij de parkeerplaats van de Kanonsberg. Hier kwam het vrouwenteam bijeen. De Fluitier die we er volop gehoord hadden, liet zich op dat moment niet horen, jammer! Na een korte pauze gingen we naar het volgende team. Bij de drie vennen zagen we twee teams aankomen. Koos zette zijn auto vlak voor het team van John Hermans. Maar helaas voor koffie hadden ze geen tijd, het team van Jan zat hun op hun hielen, dus ze hadden geen tijd voor een korte pauze. Gelukkig Jan wel! Het team van Jos kwamen we achter het bezoekerscentrum tegen, waar net de eerste Gierzwaluw werd genoteerd. Tussentijds hadden we met alle teams diverse malen contact via een Whatsappgroep. Iedereen was enthousiast over deze Big Day, het weer zat enorm mee!

Rond twee uur kwamen de meeste groepen bijeen, sommige vogelaars kwamen hollend aan om toch op tijd te zijn! De soorten werden opgeteld en wat bleek, de groep van Jan Verhoeven had weer gewonnen, met 81 vogelsoorten! Daarop volgde groep 1 en groep 2 met 77 soorten, en vervolgens groep 3 met 75 vogelsoorten. In totaal zijn er die dag 97 vogelsoorten waargenomen!

Peter van de Braak

Jaarverslag 2013; Werkgroep Stootvogels

óEen gemiddeld jaar voor de meeste soortenó

De Slechtvalk die zich vorig jaar in ons gebied heeft gevestigd, heeft dit jaar weer een nest jongen grootgebracht. Voor onze andere roofvogelsoorten geldt dat de stijgende lijn van vorig jaar zich voortzet, kijkend naar het aantal gevonden broedparen. Het gemiddeld aantal uitgevlogen jongen is weer op het niveau van 2011 na een dipje in 2012. De oorzaken van de veranderingen zijn natuurlijk divers en per soort weer anders. Daarbij komt dat ons onderzoeksgebied beperkt is en conclusies zijn aan de hand van dergelijke kleine volumes niet echt verantwoord.

Het onderzoeksgebied beslaat net zoals andere jaren Maashorst-Zuid tot boven de Brobbelbies, de wijde omgeving van Mariaheide, de Erpse bossen, Volkel-Odiliapeel en de wijde omgeving van Zijtaart. Het veldwerk wordt gedaan door 16 personen die vaak groepsgewijs opereren, maar ook zijn diverse gebieden door deze personen alleen bezocht. De broedsels van de volgende soorten worden gevolgd: Boomvalk, Buizerd, Havik, Slechtvalk, Sperwer, Torenvalk en Wespendief. Alle broedresultaten op een rijtje worden hieronder in een tabel naar voren gebracht.

Totaaltabel

Jaar:	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001
Broedparen	68	66	61	60	47	47	72	48	63	71	56	54	60
Eieren	165	160	154	135	137	151	231	128	184	210	163	171	217
Jongen	149	121	139	113	128	125	185	114	144	196	139	150	185
Uitgevlogen	135	112	138	105	117	109	180	101	140	173	124	137	166

Het aantal gevonden broedparen is ongeveer gelijk aan dat van vorig jaar. Het weer in de eerste maanden van het jaar was koud. Maart en april waren ook nog erg droog. Mei daarentegen was nat en somber en in juni was het koel en droog. Pas in juli werd het aangename. Al dit sombere weer heeft gevolgen gehad voor de prooien van onze roofvogels.

De veldmuizen waren schaars in 2013 en ook de Bosmuizen en de Rosse Woelmuizen kenden een dieptepunt. Ook met het konijn gaat het nog steeds niet goed, ze komen vooral geconcentreerd voor. Door de hardnekkige vorstperiodes in de afgelopen winter waren veel broedvogels later met de start van de eileg. De resultaten van deze eerste broedsel waren gemiddeld genomen erg slecht. De sociale wespen hadden ook een ronduit slecht jaar. Er werd dan ook helaas geen Wespendief gevonden.

Wespendief

Per soort zie je hieronder wat de resultaten zijn geweest in ons gebied:

Boomvalk

We hebben een vrij constant aantal broedparen Boomvalken. Dit jaar zijn er echter gelukkig weer iets meer jongen uitgevlogen vermoedelijk vanwege het mooiere weer in de maand juni. De Boomvalk is wel een soort die zich steeds minder gemakkelijk laat vinden. Ze lijken steeds minder vocaal te worden. In Erp werd op 4 augustus nog een laat legsel gevonden. We waren er net op tijd bij. Een van de jonge Boomvalken zat verward in een grote kluwen touw wat in het kraaiennest verwerkt was. Een pootje was volledig bekneld. Na zeer voorzichtig verwijderen van het touw en een goede massage om de bloedtoevoer in het pootje weer op gang te brengen terug in het nest. Elf dagen later stonden beide jongen ogenschijnlijk goed ter been vlieg oefeningen te doen!

Boomvalk	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001
Broedparen	6	6	6	9	6	2	4	3	3	3	2	1	0
Eieren	12	14	17	17	16	6	8	8	7	5	5	0	0
Jongen	12	8	14	15	16	5	7	8	6	5	5	0	0
Uitgevlogen	11	8	14	11	15	4	5	8	5	5	5	0	0

Boomvalk Erp; 30 juni 2013 (foto Willy van Lanen)

Buizerd

Het aantal gevonden broedsels van Buizerden is ongeveer gelijk aan dat van vorig jaar. Ook het aantal uitgevlogen jongen is gelijk.

Buizerd	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001
Broedparen	23	26	17	22	11	14	26	18	19	26	21	17	17
Eieren	40	46	22	33	20	20	51	27	29	47	34	27	41
Jongen	38	41	26	30	20	17	41	27	25	44	30	26	31
Uitgevlogen	36	37	26	29	19	16	41	24	23	38	28	29	28

Jonge Buizerd Vorstenbosch; 30 juni 2013 (foto Willy van Lanen)

Havik

De Haviken hebben een goed jaar achter de rug. Het aantal nesten groeit gestaag. Door de koude maand maart waren de Haviken wat later met de eileg dan normaal.

Havik	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001
Broedparen	21	16	13	14	12	10	15	8	14	14	10	7	8
Eieren	49	40	28	36	29	25	43	19	28	31	27	23	26
Jongen	45	37	25	33	29	24	35	19	24	28	23	19	22
Uitgevlogen	38	37	25	32	28	22	33	18	23	25	21	18	20

Havik met prooi (foto Marc Gottenbos)

Slechtvalk

De Slechtvalk heeft in Veghel zijn stekje gevonden en voor het tweede jaar op rij jongen grootgebracht. Dit is natuurlijk erg mooi en wie weet wat er voor deze soort nog te wachten staat de komende jaren.

Slechtvalk	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001
Broedparen	1	1											
Eieren	3	2											
Jongen	3	2											
Uitgevlogen	3	2											

Slechtvalken ringen Veghel; 5 juni 2013 (foto Willy van Lanen)

Sperwer

De Sperwer heeft na een dipje vorig jaar weer het oude niveau terug gevonden. Het aantal uitgevlogen jongen is niet erg groot en zeker als je gaat kijken naar een jaar of vijf geleden is het gewoon slecht. In bosgebieden worden de nesten vaak geplunderd door Haviken, Buizerds en Boommarters.

*Sperwernest in een spiegel;
Mariaheide 27 mei 2012
(foto Willy van Lanen)*

Sperwer	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001
Broedparen	9	6	8	8	6	9	12	7	13	13	10	13	19
Eieren	25	25	28	25	24	37	49	22	45	55	41	44	75
Jongen	20	11	25	15	21	34	35	19	38	52	39	38	66
Uitgevlogen	18	6	25	15	18	30	34	15	38	44	36	33	55

Torenvalk

De daling van het aantal bezette torenvalkkasten die in 2012 is ingezet, is verder doorgetrokken. Dit jaar hadden we een slecht jaar met slechts acht broedsels. Landelijk zijn er vele nestkasten die leeg staan. Dit moet wel haast met voedselschaarste te maken hebben.

Torenvalk	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001
Broedparen	8	11	16	4	11	12	15	11	13	13	12	15	16
Eieren	36	33	59	22	48	63	80	50	>72	>68	>55	>67	>82
Jongen	31	22	49	18	42	45	67	39	51	65	42	59	71
Uitgevlogen	29	22	48	16	37	37	67	36	51	60	34	54	63

Wespendief

Helaas werd er door ons afgelopen jaar geen Wespendief ontdekt in de Maashorst.

Wespendief	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001
Broedparen	0	0	1	1	0	0	0	1	1	2	1	2	0
Eieren	0	0	0	2	0	0	0	2	0	2	0	3	0
Jongen	0	0	0	2	0	0	0	2	0	2	0	3	0
Uitgevlogen	0	0	0	2	0	0	0	2	0	1	0	3	0

Samenvattend

Het afgelopen jaar hebben we een stijging in het aantal gevonden broedsel afgedwongen, helaas valt het aantal uitgevlogen jongen daarbij weer tegen. Hopelijk gaan we volgend jaar weer net zo veel vinden. Heb je zin om ons daarmee te helpen dan kan dat, we kunnen namelijk alle hulp gebruiken. Neem dan contact op met William van der Velden (william.vandervelden@home.nl)

Jaar:	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001
Broedparen	68	66	61	60	47	47	72	48	63	71	56	62	46
Eieren (geteld) gem.	2,4	3,1	3,6	3,8	3	4,4	4,2	4,6	4,4	4,1	3,6	3,8	4,5
Jongen per nest gem.	2,2	2,0	2,3	1,9	2,7	2,7	2,6	2,4	2,2	2,7	2,3	1,9	3,5
Jongen uitgevlogen gem.	2,0	1,8	2,3	1,8	2,5	2,3	2,5	2,2	2,2	2,4	2,3	1,9	3,3
Uitgevlogen	135	112	138	105	117	109	180	101	140	173	124	137	166

Namens de Werkgroep Stootvogels van Vogelwacht Uden e.o,
William van der Velden en Ton van den Tillart

Literatuur:

- *Bijlsma R.G.: Trends en broedresultaten van roofvogels in Nederland in 2013.*
- *De Takkeling: Jaargang 22 (2014), nummer 1.*

Op naar een mooie dia-avond in november

De zomervakantie staat voor de deur en dat betekent dat er weer volop gefotografeerd gaat worden. Eindelijk tijd om mooie natuuroptnamen in de omgeving te maken of op een buitenlandse bestemming wat meer exotische soorten vast te leggen. Het is natuurlijk nog ver weg die dia-avond éigen werkô op 27 november 2014. Maar je kunt alvast gaan nadenken wat je zou willen presenteren op die avond.

Het scala aan onderwerpen is enorm groot, onze natuur bevat zo ontzettend veel mooie en wonderbaarlijke leefvormen.

Je zou er zo maar een heel jaar mee kunnen vullen. Denk ook aan de diverse acties die in en rondom ons werkgebied gebeuren. Het omvormen van natuur in de Maashorst, de Bigday met meer dan 80 soorten, Huiszwaluwen opsporen en de excursies die de Vogelwacht voor de leden organiseert. Ook losse opnamen zijn vaak heel bijzonder en het hoeft zeker niet alleen over vogels te gaan.

Mogelijk zijn er toch wel een aantal leden binnen onze club die het eens willen ervaren om hun werk, film of foto te laten zien aan al die anderen. Er is één ding zeker; je zult altijd een enthousiast publiek treffen en je krijgt alle ondersteuning die je nodig hebt. Het is toch prachtig om met veel mensen naar die opnames van jou te gaan kijken. Je hebt er veel tijd in gestoken en het mag gezien worden. Het is een beetje vergelijkbaar met een stuk schrijven voor het Bruujsel. Ik ben geen schrijver en het is moeilijk om dat wat je bedoelt goed op papier te krijgen. Maar ook hier zijn weer mensen die proberen om er een leesbaar stuk van te maken. Kortom de Vogelwacht Uden is meer dan alleen vogels kijken.

Jacques Raats

Website Varia

De afgelopen maanden hebben tientallen leden van Vogelwacht Uden weer volop gebruik gemaakt van onze website. Daarnaast zijn er dagelijks honderden gasten aanwezig die op de website aan het surfen zijn. Sinds de eerste Website Varia is uitgekomen merken wij een sterke toename van het website bezoek. Veel informatie over de Vogelwacht kan men dan ook van de site afhalen, maar ook achtergrondinformatie over vogels met hun specifieke geluiden.

Alle activiteiten van de Vogelwacht zijn op de website terug te vinden. Denk aan de maandagenda's, publiekswandelingen en dialezingen. Voor de fotografen onder ons is de website een uniek medium om hun professionele vogelfoto's aan het grote publiek te laten zien.

Wist u daté

- Het forum de laatste tijd wat minder wordt gebruikt in verband met de opkomst van Whatsapp;
- dat er heel wat berichtjes met foto's via de Whatsapp met elkaar worden gedeeld;
- iedereen met een smartphone zich voor de Whatsappgroep bij Peter van de Braak kan aanmelden;
- dat Jacques op de achtergrond bezig is om de website in de lucht te houden;
- wanneer er actueel nieuws is, dit direct op de homepage van de website wordt geplaatst;
- je steeds vaker op foto's en andere hyperlinks kunt doorklikken voor aanvullende informatie;
- op de eerste pagina van dit blad een QR code staat waarmee je direct naar de website kunt.

De homepage

De homepage (startpagina) van de website is hét visitekaartje en geeft in een oogopslag weer wat de inhoud en functionaliteiten van de website zijn. Kijk regelmatig op www.vogelwachtuden.nl en zet deze bij je favorieten zodat de site direct in beeld komt bij het opstarten van je browser. Het laatste nieuws, zoals zeldzame waarnemingen en publieksactiviteiten vind je terug op de homepage. Ook kan men, na doorklikken, vaak het bijbehorende persbericht of een fotoserie bekijken die bij het onderwerp horen.

Waarnemingen

Voor de meest recente waarnemingen kun je terecht op onze website. Klik daarvoor op het tabblad 'Waarnemingen' en dan 'regio Uden' (bovenin) en bekijk wat er zoal aan bijzondere vogelsoorten in Uden en omgeving zijn waargenomen. Andere regio's kan men hier ook selecteren.

Aan de rechterzijde van de homepage is een Twittermodule ingebouwd. Hier staan dagelijks actuele twitterberichten. Dit zijn korte, pakkende tekstberichten die een onderwerp onder de aandacht brengen van het publiek. Om volledige toegang tot alle berichten, foto's en het forum te krijgen moet je ingelogd zijn. Wachtwoord kwijt? Neem contact op met Jacques Raats (beheerder).

Wanneer iets onduidelijk is of je hebt vragen over een bepaald onderwerp, neem dan contact op met de beheerders van de website, Jacques Raats of Peter van de Braak. Zij zijn te bereiken via: webmaster@vogelwachtuden.nl. Wij gaan er vanuit dat de website in een behoefte voorziet!

Peter Noy

Wat doet Vogelwacht Uden e.o.?

Vogelwacht Uden e.o. (en omgeving) is een zelfstandige vereniging die zich actief inzet voor alle, in de vrije natuur, levende vogels. De belangrijkste doelstellingen zijn:

- Directe bescherming van vogels en hun biotoop.
- Het behouden en creëren van nestgelegenheid voor vogels.
- Belangstelling kweken voor vogels bij een groot publiek.
- Deelname aan landelijke en provinciale activiteiten met betrekking tot vogelstudie en inventarisatie.

Om de doelstellingen te realiseren worden tal van activiteiten georganiseerd, waaronder:

- Publiekswandelingen zowel in het Udense Maashorstgebied als de omliggende dorpen.
- Excursies naar waardevolle natuurgebieden in Nederland en ook daarbuiten.
- Film- en dia-avonden in het eigen clubgebouw, de Groenhoeve.
- Vogelcursussen voor leden en niet-leden.
- Houden van lezingen voor scholen, verenigingen en instanties.
- Geven van voorlichting op tentoonstellingen en open zondagen.
- Verzorgen van publicaties in diverse media en tijdschriften.

Naast de hierboven genoemde educatieve middelen verleent Vogelwacht Uden ook daadwerkelijke hulp aan de vogels door middel van:

- Het plaatsen en onderhouden van nestkasten (zang-, stootvogels en uilen).
- Herstel en beheer van kleinschalige natuurgebieden in Uden en omgeving.
- Beheer en onderhoud van de kunstmatige oeverwaluwenwand op het Recreatiepark Hemelrijk.
- Het plaatsen van nestbeschermers voor weidevogels.
- Wintervoeding aan vogels in nood (in geval van strenge en langdurige vorst).

Andere activiteiten van de Vogelwacht zijn:

- Het inventariseren van diverse (broed)vogelsoorten in het Maashorstgebied.
- Het opstellen van beleidsplannen en aanbevelingen ten aanzien van Gemeentes en Overheden om zodoende voor de belangen van de natuur en in het bijzonder de vogels op te komen.
- Ten behoeve van Vogelwacht Uden, IVN-Uden en de Kinderboerderij het exploiteren en onderhouden van het gezamenlijke onderkomen, de Groenhoeve.
- Het plaatsen van schuil- en observatiehutten.
- In samenwerking met het IVN-Uden actief deelnemen aan Stichting Vrijwillig Landschapsbeheer Uden (SVLU). Het behouden en herstellen van kleine landschapselementen in Uden en omgeving.
- Het samenstellen en uitgeven van een eigen verenigingsblad 'Het Bruujsel'

Vogelwacht Uden werkt samen met provinciale en landelijke organisaties op het gebied van:

- Inventarisaties, waaronder het Broedvogel Monitoring Project (BMP), wintervogeltellingen en de Vogeltrek-teldag in de Maashorst.
- Het ringen en registreren van o.a. stootvogels, Kerkuilen en zangvogels.
- Controle op de naleving van de (nieuwe) Vogelwet.

Wilt u actief meedoen of een financiële bijdrage geven?

- De jaarcontributie bedraagt ú 14,- per persoon.
- Gezinsleden betalen ú 6,-.
- Het éénmalig inschrijfgeld bedraagt ú 2,50.
- Per adres ontvangt men ieder kwartaal 'Het Bruujsel'

Kerkuil

Voor inlichtingen en lidmaatschap:

- Secretariaat: José Escher, Kruisstraat 13 - 5388 CH NISTELRODE.
Telefoon: 0412-650180 of E-mail: secretariaat@vogelwachtuden.nl

Website Vogelwacht Uden: www.vogelwachtuden.nl

Clubgebouw: De Groenhoeve, Artillerieweg 3, Uden (bij Kinderboerderij). Telefoon: 0413-250047.

Vogelwacht Winkel

Klaar voor de zomer!

De winkel is er voor leden. Wilt u op uw vakantie vogels kijken tot een nog groter feest maken? Laat u dan inspireren door deze pagina. Neem gerust contact op met de winkel:

winkel@vogelwachtuden.nl

of kijk op de website voor een uitgebreider overzicht

<http://www.vogelwachtuden.nl/index.php/home/winkel>

Vogels van Europa ANWB

Gaat u op vakantie in Europa dan mag deze gids niet ontbreken. Alle Europese vogels staan erin. In de tekeningen staat aangegeven waar u voor de herkenning op moet letten. Ledenprijs: € 25,00

Nieuwe zakgids vogels

Compact, maar wel 450 Europese vogels. Past in de binnenzak van uw jas. Met foto's. Ledenprijs: € 12,00

Draagriem voor uw verre kijker

Deze comfortabele draagriem zorgt dat uw kijker altijd voor het grijpen is. Geschikt voor elke verre kijker. Ledenprijs: € 12,00

Herkennen weidevogels

Wie schrijft die blijft. Voor de thuisblijvers die zichzelf willen verwennen een pen met uitrolbare herkenningskaart. Er is ook een uitvoering met stadsvogels. Ledenprijs: € 3,00

Wist u dat:

U altijd boeken kunt bestellen bij de Vogelwachtwinkel. Bijvoorbeeld van uw vakantiebestemming. Binnenkort komt de winkel met een lijst met suggesties voor leden.

Tip!

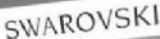
De winkel heeft met ingang van 2014 geen kijkers meer. U verdient het om een kijker goed te kunnen vergelijken. Neemt u daarvoor eens een kijkje bij onze sponsors en laat u deskundig adviseren.

De Vogelwachtwinkel bevindt zich fysiek bij:
Koos Doorten
Kruisstraat 13, 5388 CH Nistelrode
Telefoon: 0412-650180

Foto Rooijmans

www.fotorooijmans.nl

Markt 10 - 6021CD - Budel
 tel. 0495-494890
 h.rooijmans1@chello.nl

Al vele jaren zijn wij het adres voor Swarovski verrekijkers, Spottingscopes en toebehoren.

Met gedegen advies en eindeloos geduld staan we u terzijde in uw keuze voor het juiste Swarovski produkt.

Een produkt dat beschouwd mag worden als de "Rolls Royce" onder de optiek. De "EL-serie" bijvoorbeeld wordt op 140 punten op kwaliteit gecontroleerd. Daardoor ontstaat een produkt waarop met een gerust hart 30 jaar garantie wordt gegeven (10 jaar bij spotting scopes)

SWAROVSKI

SWAROVSKI OPTIK DIGISCOPING

Dankzij de DCA, DCB en TLS800 gaat voor u de fascinerende wereld van SUPER-TELE-FOTOGRAFIE open.

Met gemak haalt u uw moeizaam te benaderen object 40,..50,..60 maal dichterbij. Vogels en wild fotograferen was nog nooit zo gemakkelijk.

Met 30 jaar ervaring in fotografie kunnen wij u uiteraard een schat aan informatie en adviezen verstrekken, waardoor goede resultaten meteen haalbaar zijn.

Het assortiment van Swarovski omvat meer dan 25 kijkers en telescopen.

Nobru
TECHNISCH PERSONEEL BV

Dé specialist voor technische functies

- **Opdrachtgevers** kunnen vacature(s) voorleggen aan Nobru waarna zij zich toelegt op het, binnen de gestelde termijn en budget, adequaat vervullen van de personeelsbehoefte.
- **Werkzoekenden** met een technische of technisch/commerciële achtergrond kunnen bij Nobru terecht voor advies en bemiddeling naar een duurzame baan bij een van haar opdrachtgevers.

De belangrijkste vakgebieden waarbinnen Nobru Technisch Personeel werkzaam is, zijn:
Elektrotechniek, Werktuigbouwkunde, Bouwkunde en Civiele Techniek.

Nobru Technisch Personeel B.V.
Rondweg 73 (Poort van Uden)
Postbus 73
5400 AB Uden

Telefoon: 0413-243610
Fax: 0413-243615
E-mail: info@nobru.nl
Internet: www.nobru.nl

**HONDEN & KATTEN
SPECIAALZAAK
UDEN**

Gratis bezorgservice in Uden, Oss, Veghel, Nijmegen, Wijchen en omgeving!

Onder andere in ons assortiment:

20 kg Senior krokant:	€ 34,00
20 kg Krokante brok:	€ 25,30
20 kg Superieur Kip & Rijst (Premium):	€ 31,50
20 kg Superieur Puppy brokjes:	€ 40,75
15 kg Superieur Lam & Rijst (hypoallergeen):	€ 27,75
20 kg Sensitive No Grain (hypoallergeen):	€ 43,30
10 kg 6-Mix kattenbrokjes:	€ 19,90

en vele andere soorten; ook alles in 10 kg verpakkingen

U bent ook van harte welkom in onze winkel:
Honden & Katten Speciaalzaak 4FEEDT
Volkelseweg 26 - 5405 NA Uden

**premium honden en katten voeders,
ZO'N KWALITEIT; ZO VOORDELIG !!**

**Meer informatie en VOORDELIG online-shoppen (> 1.000 artikelen):
www.4feedt.nl Of vraag een folder aan: 0413-266 398**

Ideeën nodig voor in en om het huis?

Kom eens kijken en vraag advies én alles voor een voordelige prijs

 OOK VOOR TUINONTWERP, AANLEG EN ONDERHOUD

U zoekt een goede hovenier?

Die zijn vak verstaat en kennis van zaken heeft?

Laten we kennismaken!

Kijk ook eens op onze site.

GOORKENSWEG 1 - 5405 BV UDEN - 0413- 26 10 78 - INFO@DEKLEUTER.NL - WWW.DEKLEUTER.NL

Voor boeken en tijdschriften gaat u naar:

Boekhandel Bert van der Heijden

Mondriaanplein 12, 5401 HX UDEN

Telefoon: 0413-260907

Internet: www.libris.nl

E-mail: bertheijden@libris.nl

Gordijnen
vloerbedekking
binnenzonwering
raamdecoraties
enz.

Neringstraat Oost 7-9
5401 GM Uden
Tel.: 0413-250510
Fax: 0413-247210

www.vloerenraam.nl

*Een huiscollectie impressions;
een collectie met veel keus en
kwaliteit, speciaal voor u
geselecteerd en vervaardigd.
WELKOM*

'De Bloemenkelder'

Botermarkt 7
5404 NV UDEN

Tel.: 0413-267988
Fax: 0413-257584

Onderdeel van The Florist Bloemen en Planten

Voor meer informatie:
www.theflorist.nl

Thuis in wonen

Atriensis B.V.
Pastoor Petersstraat 170-40
Postbus 842
5600 AV Eindhoven
Telefoon: 040-2367859
Fax: 040-2364278

E-mail: info@atriensis.nl
Webite: www.atriensis.nl

Th. Peters Machinale Timmerwerken

Het juiste adres voor kozijnen en trappen

Eisenhowerweg 22
5466 AC VEGHEL
Tel.: 0413-377744
Fax: 0413-354755

*Wij bieden u
met zekerheid
het beste
rundvlees uit
Nederland*

**FRANS KNOBBOUT
SLAGER**

**Drossaard 12, 5403 ET Uden
tel. 0413-267354
www.knobbboutslager.nl**

 foto de vakman
Uden - Wijchen

**Echte foto speciaalzaak met
internet prijzen**

Marktstraat 10 - Uden
Telefoon: 0413-263695
E-mail: verkoop@fotodevakman.nl

**Deskundig
advies
lage
prijzen**

www.fotodevakman.nl

voor wie goedkoop een camera wil kopen....

- Loonbedrijf**
- Transport**
- Opzetstation**

**Duifhuizerweg 8
5406 TB Uden
Tel 0413 363785
Fax 0413 342047
info@kanters-bedrijven.nl
www.kanters-bedrijven.nl**

**wim de wilt
tweewielers**

**Tweewielers Wim de Wilt v.o.f.
Kerkstraat 4, 5401 BE UDEN**

**Telefoon: 0413-262620
Telefax: 0413-255560
E-mail:
tweewielerswimdewilt@gmail.com**

snijders metaal

**IJZERWAREN
GEREEDSCHAPPEN
METALEN**

**Kapelstraat 1
5401 EC UDEN
Tel. 0413-262780**

**Een vertrouwd adres
voor al uw verzekeringen**

**Velmolenweg 87, Uden • Telefoon: (0413) 330999
E-mail: info@debruin.nl • Internet: www.debruin.nl**

HONDEN WASSERETTE IN ZEELAND

UNIEK IN DEZE REGIO!
DE HONDENWASSERETTE, DE PERFECTE
OPLOSSING VOOR IEDERE HONDENBEZITTER.
UW HOND WASSEN MET SHAMPOO,
ANTIVLOOIEN/TEKEN BEHANDELING EN
DAARNA DROOGFÖHNEN.
ALLES IN ÉÉN MOEITE EN GEEN ROMMEL
EN NATTIGHEID IN UW BADKAMER.
U KUNT 7 DAGEN PER WEEK TERECHT.

 WILLEMSSEN
TUIN- EN PARKMACHINES
TANKSTATION
HONDENWASSERETTE

Kerkstraat 117
5411 CK Zeeland Nbr
Tel (0486) 45 21 15 www.tonnywillemssen.nl

 WILLEMSSEN
TUIN- EN PARKMACHINES
TANKSTATION
HONDENWASSERETTE

Kerkstraat 117 - 5411 CK Zeeland Nbr - Tel (0486) 45 21 15 - www.tonnywillemssen.nl

- Verkoop van tuin- en parkmachines
 - Tuingereedschap
 - Berekening benodigdheden
 - Reparatie van tuin- en parkmachines
 - Slijpen van houtbewerking-gereedschap,
 - Veetondeuses scharen, messen, etc.
 - Levering en verkoop Shell/campinggas
 - Levering en verkoop petroleum/gasolie
 - 24uur Tamoil tankservice
- Altijd tanken via de betaalautomaat met 'n
bank/giro- of andere betaalcad

Graag tot ziens!

Openingstijden: Ma gesloten | Di t/m Do 8.00 - 18.00 uur | Vrij 8.00 - 20.00 uur | Za 9.00 - 16.00 uur

Hallo JUMBO

**"DE BESTE SUPERMARKT
VAN BRABANT"**

Jumbo, Roland de Laak

Drossaard 14-18

5403 ET UDEN

Telefoon: 0413-267837

COCK ULAND

de fietsenwinkel

**Hans van den Heuvel
Machinale Timmerwerken**

*Voor al uw binnen- en
buitendeuren*

Leurke 2A

5427 EE BOEKEL

Tel.: 0492-323861

Fax: 0492-324013

Website: www.heuveldeur.nl

**Kom kijken,
ontdekken én spelen**

KINDERBOERDERIJ UDEN

**Artillerieweg 3, 5403 PB UDEN
tel : 0413 - 250047**

Open: ma- vrij vanaf 11uur.

za en zo vanaf 13.30uur.

Sluiting : zomer 17.00 uur.

Winter 16.30 uur.

www.kinderboerderij-uden.nl

